ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4990 5/18 ՅՈՒԼԻՍ 1902 ՈՒՐԲԱԹ 12 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4990

درعليه غلطه‌ده ❧ آره‌ولك ❧ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ՚ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվճարբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԳՐԻԳՈՐ ՍԵՐԵԲՐԻՆՆԻԿՈՎԻ ԿՏԱԿԸ

ՎԱՆԱՅ ՍԱՆԴԽՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Ո՞ր Հայը առանց մեծ զայրոյթի եւ խորին վշտի կրցաւ իմանալ արդեօք Մանչէսթըրի քահանային, Տ. Թորոս Ջուղայեցիին ըրածը, այն Ջուղայեցիին՝ որ աստուածաբանութեան վարդապետի (տոքթէօր ան թէօլօժի) համբաւով հանրահռչակ եղաւ երբեմն եւ որ հիմա անգլիական քաղաքային դատարանին առջեւ դատ բացեր է Մանչէսթըրի հոգաբարձութեան դէմ, բողոքելով իր պաշտօնանկութեանը համար եւ պահանջելով կա՛մ իր պաշտօնին մէջ վերահաստատութիւնը եւ կամ 150 անգլ. ոսկիի հատուցում: Այլ որքա՛ն ցաւ կը պատճառէ հայ եկեղեցականի մը բոլորովին անվայել ու Հայ. Եկեղեցիի ոգւոյն իսպառ անհամաձայն այս ընթացքը, որ մտածել կուտայ թէ ուսեալ կղերէն աւելի գէշ բաներ կը ծագին քան անուսումներէն, նոյնքան գոհացուցիչ է տեսնել թէ աստուածաբանութեան համբաւով պարծենցող Ջուղայեցի քահանային թողած այս տխուր եւ յուսահատեցուցիչ տպաւորութեանը փոխարէն կը գտնուի չէզոքացուցիչ հակակշիռ մը յանձին Օտեսայի Տ. Գրիգոր աւագ քահանայ Խորասանճեանի, որուն հոգեկունչ թելադրութեանց շնորհիւ գոյութիւն առած է բարեյիշատակ Գրիգոր Սերեբրեննիկովի կտակը, որ այս օրերս հրապարակ եղաւ, եւ որ 40,000 րուբլի ձգած է այլեւայլ հայ վարժարաններու իբրեւ մշտնջենական հասոյթ, պայմանելով որ այդ գումարին միայն տոկոսը հատուցուի կտակընկալ հաստատութեանց, իսկ բուն մայր դրամագլուխը անձեռնմխելի մնայ:

Այս գեղեցկանպատակ կտակին համար մեծագոյն շնորհակալութեան եւ երախտագիտութեան արժանին բնականաբար բուն իսկ կտակարարը ինքն է, որ իբրեւ ճշմարիտ զաւակ Հայ. Եկեղեցիին չէ մոռցեր Էջմիածինը, Երուսաղէմը, Վանայ աղջկանց դաստիարակութեան կարեւորութիւնը եւ իր բնակած տեղւոյն, Օտեսայի հայ դպրոցը: Բայց առանց Խորասանճեան Տ. Գրիգոր աւագ քահանային, հաւանական է թէ հանգուցեալ Գրիգոր Սերեբրեննիկովը ո՛չ այդ նուիրական վայրերը յիշէր եւ ոչ այդքան նպատակայարմար կտակ մը ձգէր: Եւ սակայն Խորասանճեան քահանան ո՛չ Պոնի կամ Օքսֆորտի համալսարանները աստուածաբանութիւն սորված է Թորոս Ջուղայեցիին պէս, ոչ անոր պէս աստուածաբանի համբաւ հանած է եւ ոչ ալ եթէ օր մը պաշտօնանկ ընեն զինքը Օտեսայի Հայերը, տեղական քաղաքային դատարանին պիտի դիմէ վերահաստատութիւն կամ հատուցում պահանջելու համար: Ահա թէ զուգակշիռը որչափ նպաստաւոր է Օտեսայի քահանային եւ որչափ աննպաստ Մանչէսթըրի հոգեւոր-հովիւ երէցին: Մէկը իր չափաւոր հմտութեամբ եւ կղերի մը վայելուչ ազնիւ հոգւով 25 տարիէն աւելի քահանայութիւն կ՚ընէ իր թեմին մէջ ու բնաւ դժգոհութիւն չի պատճառեր, միւսը իր համալսարանական կրթութիւնը, լեզուագիտութիւնը եւ աստուածաբանութիւնը ուրիշ բանի համար չըմբռներ, բայց թէ անարժան զօշաքաղութեամբ դրամ դիզելու, որով ընդհանուր դժգոհութիւն պատճառելով իր դէմ, երբ պաշտօնանկ կ՚ըլլայ ըստ օրինի եւ արդարացի իրաւունքով, քաղաքային օտար դատարանի մը բողոքելու անլուր միջոցին կը դիմէ, որմէ աւելի դատապարտելի արարք մը չի կրնար ունենալ ո եւ է հայ կղեր: Ուրեմն ի՞նչ կը հասկցուի եւրոպական բարձր կրթութիւն առած հայ եկեղեցականէ մը, եթէ իր ստացած հմտութիւնը Թորոս Ջուղայեցիին պէս միայն պիտի գործածէ: Միթէ աւելի լաւ չե՞ն մեզի համար Խորասանճեանի պէս քահանաները, որոնց սիրտն ու հոգին լեցուն է Հայ. Եկեղեցիի ու ժողովրդեան ճշմարիտ ու անկեղծ սիրով, հոգ չէ թէ միտքն Աստուածաբանութեան շպարեալ համբաւ մը շինելու չափ կեղծ պաշարով լեցուած չըլլայ:

Այլ երբ խորհուի թէ օտեսացի Գրիգոր Սերեբրեննիկովի կտակին այն մասը որ Վանայ Սանդխտեան վարժարանին կը վերաբերի, որքա՛ն մեծ կարեւորութիւն ունի տեղւոյն իգական սեռի դաստիարակութեան տեսակէտով, քանի որ 24 հազար րուբլիի տարեկան տոկոսն է անոր յատկացածը, որ 100էն 5էն 1200, իսկ 4էն 96 րուբլի կ՚ընէ, ըսել է մերձաւորապէս 120էն 140 ոսկի օսմանեան, այն ատեն միայն աղէկ կը հասկցուի թէ ի՜նչ մեծ ծառայութիւն ըրած է Տ. Գրիգոր աւագ քահանայ Խորասանճեան, որ հանգուցեալ բարերարին միտքը ձգած է այնքան հեռաւոր մէկ գաւառի իգական սեռի կրթութեան պէտքը: Էջմիածին ու Երուսաղէմ կրնային ծանօթ ըլլալ բարեյիշատակ կտակարարին, ինչպէս եւ իր բնակած Օտեսա քաղաքի հայ դպրոցը, բայց Վանայ Սանդխտեան վարժարանը կարելի չէր որ ինքնիրեն յիշած ըլլար, եթէ Խորասանճեան պատուական քահանային ազնիւ միջամտութիւնն ու թելադրութիւնը եղած չըլլար: Ուրեմն որչափ գովենք զինքը, դեռ քիչ է, զի կատարեալ ու շատ բարձր իրաւունք մը ստացած է հանրային շնորհակալութեանը վրայ ընդհանրապէս եւ Վանայ հայ ժողովրդին երախտագիտութեանը վրայ մասնաւորապէս: Ուստի ուրիշ կերպով չէ կարելի բացատրել անոր այս գովասանելի գործը, բայց թէ այսպէս ըսելով. ո՛րքան հայ եկեղեցականութիւնը կը ստորնացնեն Թորոս Ջուղայեցիի նման եկեղեցականները այնքա՛ն զայն կը բարձրացնեն Խորասանճեան Տ. Գրիգորի նման ընտիր քահանաները: Հետեւաբար, ինչ չափով որ հարկ է սիրել ի տես առաջիններին նման եկեղեցականներու, նոյն չափով պէտք է մխիթարուիլ որ մեր Եկեղեցին ունի դէթ Խորասանճեանի պէս եկեղեցականներ ալ:

Վերջացնելէ առաջ այս տխուր զուգակշիռը, կը փութանք աւելցնել թէ այլ եւս ապահովուեցաւ Վանայ Սանդխտեան վարժարանի գոյութիւնը, շնորհիւ բարեյիշատակ Գրիգոր Սերեբրեննիկովի ներկայ կտակին, որովհետեւ մինչեւ ցարդ Սանասարեան կտակած 10,000 րուբլիի տարեկան տոկոսն միայն ունէր իբր հասոյթ, որ աշակերտուհեաց թոշակներու աննշան գումարին վրայ բարդուելով՝ շատ անգոհացուցիչ կերպով միայն կը հոգար անոր ծախքը: Իսկ հիմա որ նորոգ ծանուցեալ կտակին համաձայն, 24 հազար րուբլիի տարեկան տոկոսն ալ կուգայ աւելնալու Սանդխտեան վարժարանի հասոյթին վըրայ, դիւրին է գիտնալ թէ ոչ միայն կեանք եւ հոգի կու տայ անոր, այլ եւ միջոց կը հայթայթէ վարժարանին կրթական եւ բարոյական մակարդակը պահանջուած չափով բարձրացնելու, արդի կրթական պահանջներուն համաձայն: Այս կէտն ալ կը յանձնարարենք մասնաւորապէս Սանդխտեան վարժարանի հոգաբարձութեան եւ վարիչ մարմնոյն խորին ուշադրութեանը:

ՅՈՒՍԱԿ

Երկու բարեկամներու միջեւ.
—Ապուշները չեմ սիրեր ըսա՛ւ:
—Կը տեսնուի որ անձնասէր չէք:

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ԹԻՖԼԻՍ, 21 Յունիս

Ամէն մի քաղաքակիրթ երկրում, գոյութիւն ունի օրէնք, նրան պէտք է հընազանդուել եւ երբ մէկը դուրս է գալիս օրէնքի եւ իրաւունքի սահմանից, դիմում է կամայականութեան, նա յանցանք է գործում, ով ուզում է լինի եւ որ չըրջանին էլ ուզում է պատկանի:

Օրէնքի եւ պարտականութեան մասին, մեր հասկացողութիւնները ինչպէս երեւում է բաւականին տարբերվում են քաղաքակիրթ երկրների ունեցածից: Նայեցէք մեր հասարակական հիմնարկութիւններին, նայեցէք մեր հոգեւոր իշխանութեան գործունէութեան, եկեղեցական եւ դպրոցական ասպարիզում եւ դուք ականատես կը լինէք մի շարք այնպիսի զեղծումների, մի շարք այնպիսի կամակայութիւնների. որոնց վրայ չգիտես զարմանա՞ս թէ ցաւես:

Քրիստոնեայ շատ ազգերի շարքում, հայ Եկեղեցին իր եկեղեցական սկզբունքով, ամբողջ գլխով բարձր է կանգնած ուրիշներից: Հասարակ սարկաւագից սկսած մինչեւ եկեղեցու ամենաբարձր պաշտօնեան ընտրվում են ժողովրդի կամքով:

Բայց արի տես, որ մենք Ռուսաստանում ինքներս այդ իրաւունքը ոտնակոխ ենք անում, կամ նայում ենք անտարբեր թէ ինչպէս եկեղեցականները եւ աշխարհականները անցնում են, կոխոտելով այդ իրաւունքի վրայից, առաջ տանելով իրենց «ես»ը:

Օրինակ կ՚ուզէ՞ք: Շատերից մէկը. չկարծէք որ դա նորութիւն է, կամ բացառութիւն. վերջին տարիներում մենք այդ ուղղութեամբ աւելի խոշոր, եւ աւելի ցաւալի փաստերի ենք հանդիպում:

Երեւանում գոյութիւն ունի եկեղեցական թեմական դպրոց: Նա կառավարւում է ժողովրդից ընտրուած հոգաբարձուներով: Կայանում է ընտրութիւն, կայանում է ամենայն օրինաւորութեամբ. սակայն հետեւանքը հաճելի չէ Սրբազան Առաջնորդին. ընտրուածների մէջ չկան նրա թեկնածուները. աւելի շատ նրա հակառակորդներն են այդ մարդիկ. հարկաւոր է ոչնչացնել ընտրութիւնը եւ կատարել նոր ընտրութիւն:

Հասարակութիւնը նոր ընտրութիւն կատարել չի ցանկանում. Նա ընտրել է արժանաւորներին: Սրբազանը ճանապարհ է ընկնում Էջմիածին եւ երկու օրից բերում է հրաման նշանակել հոգաբարձուներ ո՛ւմ որ ցանկանում է: Հաւանո՞ւմ էք ճաշակը…

Եւ նշանակում է… Գտնվում են մարդիկ, որոնք այդպիսի անպատուաբեր պայմաններում համաձայնվում են իրենց վրայ առնել իրենց առաջնորդական հոգաբարձական պարտականութիւնը, համաձայնում են առանց ամաչելու, առանց դէմքը մռնելու, Սուլէման Սրբազանի ցուցակի մէջը մտնել:

Բողոքը որ տալիս են հասարակութեան կողմից ընտրուած պատգամաւորները այդ արարմունքի դէմ, թողնվում է առանց ուշադրութեան. եւ պատգամաւորները կոր ի գլուխ յետ են դառնում:

Ինչ է այդ: Ինչո՞ւ, ինչ հիմունքի վրայ, խախտվում է մի օրէնք, որ գոյութիւն ունի շատ հին ժամանակներից, որ սրբագործուած է Ներսէս Ե-ի հետեւող բոլոր կաթողիկոսներից. խախտվում է մի Առաջնորդի քմահաճոյքին բաւականութիւն տալու համար:

* * *

Ռուսկի Վեդոմոստի լրագրին գրում են Չերնոմորեան նահանգի Սօչիի շրջանից.— Չերնոմորեան նահանգապետի վերջերս տուած կարգադրութեան պատճառով, շրջանի արքունական հողերի վրայ մշտական բնակութեան համար հաստատուող գիւղացիներին արգելվում է կապալավարձ տալ իրանց հողերը օտարահպատակներին եւ ոչ-ուղղափառ դաւանութեան պատկանողներին: Մինչեւ վերոյիշեալ կարգադրութիւնը՝ գիւղացիները սովորաբար իրանց կուսական անտառներով ծածկված հողերի մի մասը վարձով էին տալիս հոն հաստատուած Հայերին եւ յոյն ծխախոտագործերին համեմատաբար չնչին գնով, այն պայմանով, որ կապալավարձի ժամանակը լրանալուց յետոյ (երեքից մինչեւ վեց տարի) վարձով վերցված հողը պէտք է մաքրված լինի, եւ նրա վրայ կառուցված շինութիւնները պէտք է հողատիրոջ սեփականութիւն դառնան: Այդպիսով, գիւղացին 3–6 տարիների ընթացքում, ինքն անձամբ ահագին աշխատանք չգործ դնելով հողի մշակութեան վրայ, ունէր այդ հողից 3–4 դեսեատին, որոնք շատ յարմար էին եգիպտացորեն ցանելու ու խաղողի վայեր ու պտղատու ծառեր տնկելու համար: Իսկ ինքն գիւղացին անկարող է հողի մի այդպիսի քանակութիւն մաքրել, որովհետեւ դրա համար պահանջվում է շատ յամառ աշխատանք: Մասնաւոր հողատէրերը այժմ էլ մեծ յօժարութեամբ, ոչ միայն վարձով, այլ եւ ձրի շարունակում են հայ-ծխախոտագործներին վարձով տալ իրանց հողերը, որովհետեւ նրանցից լաւ ոչ ոք չէ կարող այնպէս մաքրել հողը, որ նա պիտանի լինի հողագործութեան համար. իսկ հողի մշակութիւնը իրանց միջոցներով հողատէրերին նստում է 300ից մինչեւ 500 ր. դեսեատինը: Վերջերս Սօչիի շրջանում ապրող Հայերի մեծ մասը դիտաւորութիւն ունի գաղթականութիւն հաստատել Դաղստանի շրջանի արքունական հողերի վրայ, որոնք կապալով են տրվում դեսեատինը 5 ր. տարեկան, իսկ ծախվում են դեսեատինը 250 ր. մաս մաս վճարմամբ՝ հինգ տարվայ ընթացքում: Հայերի մի մասը Սուխումի շրջականներից արդէն գաղթից անցեալ տարվանից Դէրբենդի մօտ, զբաղվելով ծխախոտագործութեամբ եւ այգեգործութեամբ. Սօչիի շրջանից ներկայ տարվայ հոկտեմբերից գաղթում են նոյն տեղը կէկին 100 հայ ընտանիքներ:

ԱԲԷԼ ԱՊՐԵՍԵԱՆՑ

[illegible]

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՇՐՋԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ 1840—1860

ԺԶ

Ինչ որ զարմանալի է, Տեղեկագիրը իր պատմութեան թելը մինչեւ 1861 հասցնելէ ետք՝ յանկարծ յետս շրջում մը կ՚ընէ եւ կ՚ըսէ. «Արդէն վաղուց դադրած էր միւթէվէլլիական պաշտօնավարութիւնը եւ 1847էն ետքը վարչային նոր կազմակերպութեան համեմատ Պատրիարքին, ժողովոյ կողմէ կ՚ընտրուէին եկեղեցոյ, վարժարանի, հիւանդանոցի եւ այլ հաստատութեանց Հոգաբարձու կոչուած գործօղ եւ վարիչ մարմինները օրինաւոր համարատուութեամբ:»

Թերեւս ներելի ըլլար այսպիսի յետս շրջում մը, եթէ լեզուական, բանասիրական եւ պատմական սխալներէ զերծ ըլլար: Նախ Հոգաբարձու կը կոչուի ո՛չ թէ հաստատութեան մը վարիչ մարմինը, այլ անոր անդամները, իսկ մարմինը Հոգաբարձութիւն:

Հաստատութեան մը մէջ գործող են ոչ միայն հոգաբարձուները, այլ եւ տնօրէնը, սպասաւորները, դռնապանը եւ այլն, ուստի սխալ է կարծել թէ ամէն գործող հոգաբարձու է:

Եթէ վարչային կազմակերպութիւն մը 1847էն եղած է, ինչո՞ւ կարծել թէ միւթէվէլլիական պաշտօնավարութիւնը վաղուց դադրած է. այս վաղուց բառը ժամանակէն մինչ կազմակերպութիւն օրէնք, դրութիւն չկար եւ իբրամարդ 1847ը կը սպասէին:

Գալով պատմական տեսակէտին՝ կը յայտնենք թէ յիշեալ տողերը պարզապէս Պոլսոյ վարչական պատմութեան հետեւողութեամբ գրուած են, կարծելով թէ այն ատեն գաւառներն ալ այժմու պէս Պոլսոյ կը հետեւէին: Սխալ. Իզմիր բնաւ չէ ունեցած Գերագոյն Ժողով, այլ վարչական մասնաւոր դրութիւն մը, որուն համեմատ ամէն տարի Մեծ Պահքին մէջ հայ երեւելիները կը գումարուէին Առաջնորդարանի մէջ եւ ի ներկայութեան Ս. Առաջնորդին կ՚ընտրուէին ու կը հաստատուէին տարեկան եկեղեցպաններ եւ հաստատութեանց հոգաբարձուները: Ըսուած է արդէն թէ կիրակի օր ընտրութիւնները Առաջնորդին կողմէ կը հաղորդուէին ժողովրդին: Կ՚ընտրուէին ամէն անոնք, որոնց անունը կու տար ամէնէն ազդեցիկ ժողովականը կամ ասոնցմէ մէկը: Դիտողութիւններ թերեւս երբեմն ըլլային, բայց ընդդիմախօսութիւն եւ վիճաբանութիւն երբեք. քանի մը դէպքերէ կը հասկնանք թէ անձնական դիտողութիւն մը անկարգութեանց տեղի կրնար տալ:

Թէ ինչքան ստոյգ են մեր բառերը հաստատելու համար բաւ կը համարենք մէջ բերել ընտրելներու ցանկ մը. գիտցողները իսկոյն կրնան նշմարել թէ ընտրելներուն մեծագոյն մասը այն ամէնէն ազդեցիկ Հայերուն պարագաներն են:

Ահաւասիկ 1843ի ընտրելիներուն ցանկը:

Տարեկան եկեղեցպանները՝ Մհ. Սեւափան Էլբիզեան, Մհ. Պօղոս Պարծանքեան, Մհ. Յակոբ Դրօշմաքեր, Մհ. Յակոբ Ճէվահիրճեան, Թադէոս Սեւացեան: Ս. Մեսրոպեան վարժարանի վերատեսուչները՝ Գրիգոր Ապօյեան եւ Յովհաննէս Խումեան: Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիի վերակացու՝ Մհ. Գրիգոր Յ. Էլբիզեան: Հիւանդանոցի՝ Մհ. Ասատուր Էլբիզեան: Ժամատան հիւանդանոցի՝ Ստեփան Պարտիզպանեան: Ժողովական Ս. Ստեփաննոսի՝ Մհ. Կարապետ Սիվրիհիսարցի: Մոմճի նոյնին՝ Յովհաննէս Ճնըրմակեան: Նոյնին Լատինաց Թաղի մէկ քանի բնակարանները վերակացու՝ Կարապետ Տէլէքեան: Խօրասին գալլըմա՝ Մհ. Ստեփան Փափազեան:

Տարեկան եկեղեցպանները Սնտուկի վերակացուներն են, որոնցմէ իւրաքանչիւրին քով նոյն Սնտուկին բանալիներէն, թեւով հինգ, մէկը կը մնար: Ասոնք ամէն տարի չեն ընտրուեր:

Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիի վերակացուի պաշտօնն է՝ միւզ եւ կէտից կոչուած կալուածներու առանձին գործողութիւնները կատարել եւ գիտնի վարձքի ամբողջագրերը ստորագրել:

[illegible] պաշտօն ունի՝ կառավարութեան կողմէ օսմանեան հպատակ Հայերէ պահանջուած «փօնտի» անուն տուրքը հաւաքել եւայլն:

Այս տեղեկութիւնները կը քաղենք այն ատենի հայ թերթէ մը, անփոփոխ պահելով պաշտօնէութեանց անունները, ապացուցանելու համար թէ 1847էն վարչային կազմակերպութիւն մը տեղի չէ ունեցած, եւ ոչ իսկ անկէ առաջ ալ միւթէվէլլիական դրութիւն եղած, այլ մեր յիշած դրութիւնը 1843էն շատ առաջ գոյութիւն ունեցած եւ տեւած է մինչեւ 1861:

Եւ 1861էն, երբ նոր օրէնքը սկսած է գործադրուիլ, պէտք չէ կարծել թէ Իզմիրցին դիւրութեամբ համակերպած է ատոր. ատոր պատճառները թէեւ տարբեր տարբեր կրնան մեկնուիլ, բայց չէ կարելի ուրանալ թէ գլխաւորաբար Իզմիրցին իր սեպհական դրութիւններուն եւ օրէնքին սիրոյն կապուած ըլլալն էր: Երբ 1861ի օրէնքը այն ինչ կը սկսի գործադրուիլ, չկարծուի թէ նախկին օրէնքը բոլորովին բարձի թողի կ՚ըլլայ: Անկէ ետք, օրէնքի գործադրութիւնը աւելի ճշդութեամբ չի շարունակուիր, այլ կաղն ի կաղ կ՚ընթանայ, մինչեւ իսկ Թաղեթաղեան Սրբազանի Պոլսոյ Պատրիարքական Աթոռը թողլով իր Առաջնորդական Աթոռը վերադառնալէն ետք:

ԱՏՈՄ

ՆԱԽԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՍԽԱԼՆԵՐԸ

ԺԲ

Իսկ եթէ ըլլար մէկը որ համերաշխութեան ոգին տար, միւսները կրնային նուաստանալ յանկարծ իրենց առանձին նկարագրերէն մերկանալու, եւ հպատակիլ, նմանիլ միակ կրթողի, կարգադրող, գործադրող նկարագրին, վասն զի այդ ոգին մէջ կ՚ըմբռնենք կրցածնիս ու գործադրութիւնը իրենց մտերմամտութենէն իսկ մէջ: Այնպէս որ՝ անօրէնը մը երբ կ՚ուզէ վարել իր պաշտօնեաներու ուսուցման նպատակները իր կրթական համաձայն, ապարդիւն ճիգ մը ըրած կ՚ըլլայ. եւ կարծեմ չկրնար գտնուիլ այդպիսի մէկը, որ ուղղակի ուսուցչին նկարագրէն կախեալ դաստիարակութենէն ուրանայ: Իւրաքանչիւր ուսուցիչ ու դասագիրք՝ իրենց անձնականութեան համեմատ պիտի վարուին տղուն հետ, եւ ո՛չ ոք պիտի նպաստած ըլլայ տղուն կազմելու, ինչպէս որ հարկ էր: Եւ տղան, փոխանակ իր անձնականութեան մէջ մնացած ըլլալու՝ զանազան նկարագիրներու խոլ ու շփոթ խառնուրդ մը պիտի ըլլայ, այսինքն ոչինչ պիտի ըլլայ:

—Բայց, կրնայ առարկուիլ, եթէ տղայ մը կոյս նիւթ մը չէ՝ գեղարուեստական ո՛րկ մըն ալ չէ, որ կերտել անձնականութեան մը դրոշմը կրէ. եւ, ինչպէս կեանքին մէջ պիտի ըլլայ յետոյ՝ կրնայ զանազան ազդեցութեանց ենթարկուիլ, զոր պիտի իւրացնէ աւելի կամ նուազ, անոնց իր ունեցած եւ ձեռքի, որոշուելի անձնականութեան պատշաճ ըլլալուն չափով: Ուսումը եւ կրթութիւնը ընդհանուր, հանրային բաներ են. եւ ճաշակները, անձնական յատկութիւնները համեմատ փոփոխելի բաներ չեն: Ուստի հարկ չկայ որ միակ անձի մը գործը ըլլայ տղուն.—Բաւ երեւայթին, այս դիտողութիւնները ճիշդ են: Բայց այն ատեն դաստիարակութեան միջոցները մնացնենք ալ կրնային ըլլալ. եւ կրնան ուսուցիչներու հարկ չըլլալ. եւ կամ, նկարագրի տէր ուսուցիչներու անհրաժեշտ պէտքը կրնար չըլլալ: Մենք գիտենք որ ուսուցիչ մը հա՛յ մը պիտի ըլլայ, որ ո՛ եւ է գործով կամ մարդամեքենայով չի կրնար փոխանակուիլ: Եւ յետոյ, ինչպէս կարելի է որ ուսուցիչները իրենց ընդհանուր իսկ, հասարակաց՝ իսկ սկզբունքներուն աստանին ատեն իրենց անձնականութիւնը չյառեն իրենց գործին ընդհանրութեան: Ո՞վ որ ընդհանուր է իր նպատակին մէջ, անձնական չէ անոր գործադրութեան մէջ, աւելի կամ նուազ: Եւ ո՛չ պայքարին հզօր անձնականութիւն մը լաւագոյն անդրուսանի է ընդհանրական գործին: Տղան ուրեմն, աղէկ կ՚ըլլայ որ անձնականութեան մը ձեռքին տակ ընդունի իր հանրամարդկային չափը: Այդ անձնականութիւնն է որ զանոնք տիրապէս կը մշակուի անոր, որ զանոնք կը թափանցէ տղուն հոգւոյն մէջ: Եւ յետոյ, անձնականութիւն մըն է որ իրապէս հանրամարդկային է, տեւականօրէն է՞ քան թէ անգոյն անանձնական մէկը: Ներդաշնակօրէն ու հզօրապէս անձնական մարդ մը ամէնէն տիեզերական մարդն է: Բայց թողունք այս չափերը, որ

[illegible] (49)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԺԴ

—Ուրեմն մնաք բարով, տիկին, ներեցէք ինծի, հոգիիս ամէնէն թաքուն ծալքերը ձեզի ցոյց տալուս համար:

—Լա՛ւ ըրիք, պարո՛ն, քանի որ կը ջանայի դղեակին մէջ պահել ձեզ:

—Անշուշտ ալ ես չպիտի տեսնեմ ձեզ, գէթ իմ կամքովս: Բայց հեռուէն, ինչպէս մօտէն, միշտ կրնաք յոյս դնել իմ վրաս: Խուլ յուզում մը կը տիրէ երկրին մէջ: Եթէ անձնուէր բարեկամի մը պէտք ունենաք, բառ մը, նշան մը կը բաւէ, որպէս զի օգնութեան փութամ ձեզի: Պէտք չէ որ սիրեմ ձեզ, բայց կրնամ ձեզի համար մեռնիլ. այդ մասին միշտ պատրաստ եմ:

—Բայց Բովրէթը, պառաւ Բէրկիգէ՞քը:

—Ձեզի պիտի թողում զանոնք, տիկին, եւ հանդարտօրէն պիտի մեռնիմ:

—Շնորհակալ եմ, պարո՛ն, շնորհակալ եմ, դուք ալ կրնաք վստահ ըլլալ իմ վրաս:

Այս խօսքերուն վրայ՝ մարքիզուհին ոտքի ելաւ եւ դղեակին ճամբան բռնեց յամրաքայլ:

ԺԵ

Թիպիւրս ծառի մը կրթնեցաւ ու երկար ատեն աչքով հետեւեցաւ մարքիզուհիին. յետոյ խոր մելամաղձութեան մը մէջ թաղուեցաւ, որմէ սթափեցաւ այն ատեն միայն, երբ քաղցր ու տխուր ձայն մը լսեց:

—Կուլա՞ք պարոն Թիպիւրս:

Այս վերջինը վեր հանեց գլուխը եւ Մարիանիքը տեսաւ: Նոյն պահուն, Բովրէթ կարմրած ու ծիծաղկոտ, անոր ծունկերուն վրայ ցատկեց, եւ հաստ ձայն մը լսելի եղաւ, քանի մը քայլ անդիէն.

—Ա՛հ, հոս է եղեր. մինչեւ դղեակ երթալու յոգնութիւնը չպիտի կրենք:

Մայր Բէրկիգէքի ձայնն էր: Թիպիւրս յանկարծակիի եկած իր տխրութեան տագնապին մէջ, արտեւանունքներուն վրայ կեցած արցունքի երկու կաթիլները սրբեց իսկոյն:

—Իրաւ որ ծաղրելի կը գտնամ, մըրմնջեց. ամենափոքր երազանք մը կը բաւէ աչքերս թրջելու:

—Պէտք չէ շատ երազել, ըսաւ Մարիանիք, գլուխը ցնցելով. աղէկ բան մը չէ:

Թիպիւրս գրկին մէջ առաւ Բովրէթը եւ սկսաւ սրտի փղձկումով սիրել զայն: Պահ մը ուշադրութեամբ դիտեց Մարիանիքը, որուն յուզումնալից եւ թափանցանց շեշտը զարմանք պատճառեց իրեն: Ալ աւելի զարմացաւ, երբ աչքին զարկին անոր դէմքին այլայլումները, որոնք այնքան թարմ ու ծիծաղկոտ երբեմն, տժգոյն ու խոհուն կերպարանք մը առած էին հիմա: Երջանկութիւնը անձնասիրութիւն է եւ երջանկութեան անձնասիրութիւնը կոյր է: Թիպիւրս դղեակը գտնուած միջոցին քանիցս Մարիանիքը տեսած էր, բայց մարքիզուհիին նկատմամբ զգացած անխոստովանելի սէրը թոյլ չէր տար որ կասկածի Մարիանիքի սիրոյն վրայ: Անկեղծ ու հանդարտ գորով մը կը տածէր Մարիանիքի նկատմամբ ու միշտ փութկոտութեամբ կ՚ընդունէր զայն: Քանի մը վայրկեան խօսակցելէ յետոյ մանկամարդ աղջկան հետ, Թիպիւրս մտախոհ կերպարանք մը կ՚առնէր, առանց ականջ դնելու անոր շաղփաղումներուն: Մարիանիք նշմարած էր Թիպիւրսի վրայ առաջ եկած այդ փոփոխութիւնը եւ իր կանացի յստակամտութեամբ՝ անոր պատճառը հասկցած էր: Իր զգացած վիշտը Թիպիւրսի առջեւ յայտնի ընելու տեղ, ա՛լ աւելի ուրախ կը ցուցնէր ինքզինքը. սակայն իր ժպիտներուն տակ կը ծածկուէր բուռն մտատանջութիւն եւ ներքին պայքար մը, որմէ յաղթուած, ուզեց հեռանալ դղեակէն՝ սիրտը ուռած ու աչքերը արտասուաթոր:

Մայր Բէրկիգէք կը դիտէր Մարիանիքը, երբ դղեակէն կը դառնար առանձին կամ իր ընկերակցութեամբ, ու աչքէն չէր վրիպեր մանկամարդ աղջկան հոգեկան վիճակը: Պառաւը կը նշմարէր թէ Մարիանիքի գոյնը կը կորսնցնէր իր թարմութիւնը եւ աչքերը՝ իրենց փայլը: Մայր Բէրկիգէք հարցաքննեց զայն անկեղծ շնչառով մը. Մարիանիք խոստովանեցաւ իր գաղտնիքը, զայն պարտկելէն յուսահատ: Երբ պառաւը իմացաւ որ Մարիանիք ո՛չ թէ սէրէ, այլ նախանձէ կը տառապէր եւ թէ Թիպիւրս տիկին տը Թրէմոնեայի սիրահարած էր, անհանգստացաւ, տեսնելով որ իր որդեգիրը անել ճամբու մը մէջ կը գտնուի: Ուստի որոշեց Թիպիւրսը համոզել որ այդ յուսահատական սէրէն հրաժարի. իր պարտականութիւնն էր ըստ միշտ մարքիզուհին բաժնել Թիպիւրսէն, եւ այդ արդիւնքը ձեռք բերելու լաւագոյն միջոցը պիտի ըլլար Մարիանիքը մոռցնել անոր: Որոշած էր առաջին նպաստաւոր առթիւ փորձել իր մտադրութիւնը: Այդ առիթը կը ներկայանար Թիպիւրսի հանդիպումով:

—Մարիանիք իրաւունք ունի, ըսաւ պառաւը, Դատարկապորտին թեւին վրայ կրթնելով. պէտք չէ երազել, քանի որ արտասուել կուտայ ան:

Պահ մը լռելէ յետոյ, մայր Բէրկիգէք յարեց.

—Միայն թէ Մարիանիք ինք ալ պէտք է օգտուի ձեզի տուած խորհուրդէն:

—Ինչ, ըսաւ Թիպիւրս, Բովրէթը մանկամարդ Պրըթօնին յանձնելով, Մարիանիք վի՞շտ մը ունի միթէ:

Մարիանիք չպատասխանեց եւ Բովրէթը համբուրեց, իր դէմքին այլայլումը ծածկելու համար:

—Բայց, սիրելի Թիպիւրս, միթէ կո՞յր էք, յարեց մայր Բէրկիգէք. ամէնուն գիտցած բանն է: Տեսէք որքա՛ն նիհարցած է Մարիանիք: Իր այտերը դալկացած ու տժգունած են մեծ պահքը բռնող կղերիկոսի մը պէս: Ձեզի կ՚ըսեմ թէ ամէն ոք ասոր վրայ կը խօսի: Ոմանք կ՚ըսեն թէ սիրոյ հիւանդութենէ բռնուած է. այս մասին թէր կամ դէմ կարծիք չեմ յայտներ. եթէ չար լեզուները իրաւունք ունին, չեմ մեղքնար այն երջանիկ անձին վրայ, որ այդ սէրը կը ներշնչէ: Մարիանիքի չափ բարի ու գեղեցիկ տանտիկին մը գտնելը դիւրին չէ, սիրելի Թիպիւրս:

(Շարունակելի)

կրնայ հեռացնել մեզ մեր նիւթէն:—Իսկ իրօք կրնա՞նք ըսել բացարձակօրէն թէ գեղարուեստական երկի մը բոլոր գլխաւոր հանգամանքները չունի աշակերտ մը: Վասն զի այդպիսի երկի մը պայմանները անո՛ր ալ կազմակերպման պայմաններն են: Մեծ գաղափար մը պիտի ներկայացնեն երկուքն ալ: Զանոնք յօրինող տարրերը համերաշխ պիտի ըլլան: Անձնական յղացման արդիւնք պիտի ըլլան նոյնքան որքան ընդհանրութեան պիտի խօսին: Ինչ կանոն որ կը պահանջէ միա՛կ յղացողի մը ու գործադրողի մը աշխատութիւնը գեղարուեստական երկի մը վրայ՝ նոյն կանոնն է որ միակ գլխաւոր ուսուցչի մը աշխատութիւնը կը պահանջէ տղուն դաստիարակման համար: Եւ տղայ մը այնքան լաւ պիտի իւրացնէ իր միակ գլխաւոր ուսուցչին ոգին որ հարկ չպիտի մնայ պահանջելու, որպէս զի անձնականութիւն մըն ալ ի՛նք ունենայ, առանձին, երբ այդ ուսուցիչը կատարեալ մարդ մըն է, որուն մտաւորական սերունդին բազմացումը տենչալի է, որուն բազմապատկումը անհրաժեշտ է:

Բայց քանի որ միեւնոյն տղուն համար բազմաթիւ ուսուցիչներու յատկացումը կը դատապարտենք, այդ դրութեան մէկ ուրիշ անպատեհութիւնն ալ ցուցնենք: Ի՞նչ կը խորհի արդեօք տղան, երբ տեսնէ որ իր Թուաբանութեան դասատուն ուրիշ բան չգիտեր. վասն զի թերութիւնը տեսնելու, զգալու բազմաթիւ առիթներ կ'ունենայ տղան.— երբ տեսնէ որ իր հայերէնի ուսուցիչը Ֆրանսերէնէ չի հասկնար, ոչ ալ Ֆրանսերէնի ուսուցիչը տեղեակ է պատմութեան կամ ուրիշ բանի մը: Տղան ահա սանկ բան մը կը խորհի. ինծի անպատճառ սորվեցնել կ'ուզեն այս բոլոր դասերը. ահաւասիկ աս մարդը միմիակ հայերէն գիտէ եղեր. ան ալ միա՛յն պատմութիւն. մէկալը միմիայն Թուաբանութիւն: Եւ ասոնք պատուաւոր մարդիկ են. ուրեմն ես ալ կրնամ մարդ ըլլալ մէկ երկու բան միայն սորվելով:—Տղան սանկ կը խորհի, եւ որքա՛ն իրաւացի է իր մտածումը: Քիչ առիթներ կը պատահին որ տղան տեսնէ օրինակի համար թէ իր Թուրքերէնի դասատուն գիտէ նաեւ երկրաչափութիւն, բնապատմութիւն, եւն.: Եւ անշուշտ այդ առիթներուն քիչութիւնը անկէ է որ այդպիսի ուսուցիչները քիչ են: Ո՛րքան պատահած է որ երբ ուսուցիչը սխալ գտնէ տղու մը պատասխանը՝ տղան ըսէ իրեն .բայց ,միսիւ ,Մ. Այսինչեանը անա՛նկ ըսաւ: Յայտնի է որ Մ. Այսինչեանը շատ բան չի հասկընար եղեր խնդրոյ առարկայ եղող դասէն:

Դպրոց մը 10 ուսուցիչ ունի. իւրաքանչիւր ուսուցիչ ո՞չ ապաքէն «կատարեալ» ուսուցչի մը յարգելիութենէն ինը անգամ նուազ պիտի յարգուի տղոցմէն ,եւ ո՞չ ապաքէն ինը անգամ աւելի պիտի յարգուէր այդ ուսուցիչներէն ա՛ն որ անծանօթ եղած չըլլար ո՛չ մէկ ճիւղի: Բայց խնդիրը ասոր վրայ չէ բոլորովին. այլ, աս կէտին վրայ թէ տղան, չյարգելով իր այսինչ ճիւղին մասնագէտ (Պէրպէրեանին բառով՝ մասնակի գիտցող) ուսուցիչը, ազատ կը զգայ ինքզինքը՝ չյարգելու, չսիրելու այդ ուսուցչին սիրած ճիւղն ալ, վասն զի ա՛յդ ուսուցչին սիրած ճիւղն է: Բայց մանաւանդ խնդիրը հոն է որ բազմաթիւ «մասնագէտ»ներուն առջեւ տղան դիւրաւ կը խորհի թէ ամէն դասերուն ալ հաւասար սիրով չաշխատելով մարդ մը, եւ պատուաւոր մարդ մը ըլլալ անկարելի չէ, մանաւանդ որ աւելի դիւրին է: Իր ուսուցիչներն ալ այնպէս ըրած են. ի՛նչ տարօրինակ բան կ'ըլլար եթէ ինքն ալ անոնց պէս չընէր: Բացորոշ է ուրեմն որ «մասնագէտ» ուսուցիչներու այս բազմութիւնը բնականօրէն կը հրաւիրէ տղան ո՛չ թէ լաւ սորվելու անոնց աւանդած զանազան ճիւղերը, այլ, ընդհակառակը, անոնցմէ շատը չսորվելու: Կը տեսնուի որչա՛փ վնասակար պարծանքի առիթ մըն է ուսուցիչներու առատութիւնը հոգաբարձութեան մը համար: Այդ զգացումը պիտի նմանէր այն պարծանքին, որով թեմի մը բնակիչները ըսէին թէ իրենք 8-10 Առաջնորդ միանգամայն ունին, ո՛չ թէ, չքաւորաբար, մէկ հատ միայն:

Նախակրթարաններուն մէջ տեսնուող «աշխատութեան բաժանում»ը կարծես նպատակ ունի իւրաքանչիւր ուսման մէջ մասնագէտ մը ընել տղան: Ի՛նչ անհամեմատ ու տղայական ձգտում: Եթէ մեր վարժարաններէն մէկը ուզէր այսօր իր բոլոր ուսումները մասնագիտական ընել, այսինքն ուզէր որ տղայ մը բաւական պատմագէտ ելլէ դպրոցէն, միանգամայն բաւական բնապատում, բաւական աշխարհագէտ, եւ այլն, գիտէ՞ք ի՛նչ պիտի ընէր.—ոչինչ. վասն զի արդէն արդի դրութիւնը այնպէս ընել կ'ուզէ յանդէտս: Այնպէս որ տղան, մեր նախակրթութեան ուղղութեամբ, ոչինչ նուազ պիտի ըլլայ քան հմուտ մը կամ փիլիսոփայ մը ապագային: Ա՛ս է դաստիարակութեան նպատակը: Ուրեմն ինչո՞ւ նաեւ տղան բժիշկ մը ընել չուզուիր, կամ երկրագործ մը եւ կամ նկարիչ մը: Վասն զի մեր ներկայ դրութիւնը աւելի դժնդակ է տղուն, քանի որ հմուտ մը ըլլալ աւելի դժուար է քան երկրագործ մը: Հմուտը կ'ընդգրկէ բոլոր մարդկային մտաւորականութիւնը, եւ անկէ դուրս բոլոր մտաւորական վիճակները սահմանափակ են, մասնակի են: Նաեւ, պէտք չէր որ տղան ազատութիւն ունենար հետեւելու այս կամ այն ճիւղին, քանի որ բժիշկ ըլլալը, երկրագործ ըլլալը աւելի դիւրին են քան հմուտ մը ըլլալը, եւ անկէ դիւրա՛ւ պատուաբեր ու շահաւէտ, մանաւանդ որ հմուտ ըլլալը պիտի ենթադրէր խիստ ընդհանուր իմացականութիւն մը բոլորովին հազուագիւտ:— Տղան ո՛յնպէս կը հարկադրուի սորվիլ զանազան ուսումները, ինչպէս պիտի հարկադրուէր զանոնք սորվիլ, եթէ անհրաժեշտ կերպով հարկ ըլլար որ հմուտ մը ըլլայ, զոր սակայն ըլլալ չկրնալով իր առած ուսմամբ ուղղակի բան մը չըլլար, քանի որ անբնական է բոլորովին որ իր դեռ անմանրամասն իմացականութիւնը բաժնել դրդուի զանազան յատուկ պահանջներու, տաղանդներու, եւ զայն դեռ չհասունցուցած՝ ամբողջ մասերու կտորակելու մղուի:

Տեսնենք աւելի մօտէն, թէ ո՛րքան իւրաքանչիւր դաս կը ձգտի այդ անկարելի սխալը ընել ստիպելու տղան, տղուն զարգանալիութիւնը բանի բաժնելու մասնակի մտաւորականութեանց մէջ, ժամանակէն առաջ. թէ ի՛նչպէս անօգուտ ու խրտեցուցիչ բան մըն է, ամէն բանէ առաջ՝ ընդհանուր ու թեթեւ հմտութեան մը բնականօրէն սիրահար տղան ստիպել որ զինքը չհետաքրքրող մանրամասնութեանց վրայ կանգ առնէ, երեւակայութիւնը չղթայակապելով, տաժանելի բան՝ զոր իւրաքանչիւր ճիւղ մասնաւոր յատկութիւնը ունի իր մօքին թիթեռի, մեղուի երանաւէտ նկարագրին հարկադրելու:

Տ. Զ.

Արտաքին Լուրեր

ԼՈՐՏ ՍՈԼԶՊԷՐԻԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Հրաժարականին ընդունուիլը.— Յաջորդը.—Պահպանողական կուսակցութիւնը.— Անգլիոյ քաղաքականութիւնը.— Լորտ Սոլզպէրիի պաշտօնավարութիւնը.— Ուրիշ փոփոխութիւններ:

Լոնտոն, 14 յուլիս.— (Մասնաւոր Թղթակցէն).—Ժամանակէ մը ի վեր արդէն ամէն ոք գիտէր թէ Լորտ Սոլզպէրի կը փափաքի հրաժարիլ նախարարապետի պաշտօնէն, որպէս զի, այնքան յոգնութիւններէ եւ իր երկրին մատուցած այնքան ծառայութիւններէ ետքը, վայելէ հանգիստ մը որուն արժանի է: Պէտք էր, սակայն, յարմար ատեն մը գտնել՝ իշխանութեան բեռէն ազատելու համար: Որչափ ատեն որ կը տեւէր հարաւային Ափրիկէի պատերազմը, պատերազմ մը որուն պատասխանատուութիւնը անոր նախարարութեան վրայ կը ծանրանար, բնականաբար կարելի չէր վայրկեան մը իսկ խորհիլ հրաժարականի վրայ. նաւապետը փոթորիկի ատեն չի թողուր իր նաւը: Վերջապէս այդ երկարատեւ պատերազմը աւարտեցաւ. Լորտ Քիչնէր Անգլիա վերադարձաւ՝ խանդավառ ընդունելութիւն մը գտնելով իր ազգակիցներէն. խաղաղութիւնը ապահովուեցաւ հարաւային Ափրիկէի մէջ. հանգարտութեան ու բարգաւաճման Թուական մը սկսաւ. ալեւոր պատերազմիկը կրնայ քաշուիլ, իր յաջորդը թողելով նպաստաւոր կացութեան մը հանդէպ: Պ. Պալֆուրի նախարարապետ անուանուիլը անշուշտ մեծ գոհունակութեամբ պիտի ընդունուի Անգլիոյ ամբողջ պահպանողական կուսակցութեան կողմէ, որ անտարբեր չէր միայն Լորտ Սոլզպէրիի յաջորդութեան խնդրին առջեւ: Պահպանողականները որոնք, ինչպէս յայտնի է, միութենական կուսակցութեան ստուար մէկ մեծամասնութիւնը կը կազմեն, անշուշտ հաճութեամբ իրենց գլուխը կեցած պիտի տեսնէին ազատական միութենական կուսակցապետ Տըվընշայրի դուքսը: Միւս կողմէ, Պ. Չէմպըրլէնի ընտրութիւնը այնքան հաճոյ պիտի չըլլար պահպանողականներուն, որոնք ամէն կէտի մէջ համակարծիք չեն գաղթային նախարարին՝ ընկերական խնդիրներու մասին: Գալով արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաունի, յայտնի է թէ այն ատեն միայն Պ. Պալֆուրէն նախամեծար պիտի համարուէր, երբ այս վերջինը չընդունէր նախարարապետի պաշտօնը: Կը մնայ գիտնալ թէ Պ. Պալֆուր պիտի ուզէ՞ Երեսփ. Ժողովին մէջ մնալ թէ Լորտութեան աստիճանին բարձրանալ: Շատ հաւանական չի նկատուիր որ Պ. Պալֆուր հեռանայ Երեսփ. Ժողովէն. երկիրը, ընդհանուր կերպով, նախամեծար կը համարի որ իր նախարարապետը խորհրդարանական պայքարի ամէնէն գործօն շրջանակին մէջ մնայ, հեռու՝ Լորտերու Ժողովին քնաբեր մթնոլորտէն: Լորտ Սոլզպէրիի հրաժարականը բնաւ պիտի չփոխէ նախարարութեան ընդհանուր քաղաքականութիւնը: Լորտ Սոլզպէրի, թէեւ քաշուած գործօն մասնակցութենէ, սակայն անշուշտ իր խորհուրդներով պիտի աջակցի իր նախկին պաշտօնակիցներուն: Պ. Պալֆուր հաւանօրէն պիտի պահէ գանձային նախարարի պաշտօնը, ինչ որ կատարեալ ազատութիւն պիտի տայ իրեն՝ կատարելու մասնաւոր պարտականութիւններ, թէ՛ իբրեւ նախարարական կուսակցապետ Երեսփ. Ժողովին եւ թէ իբրեւ նախարարապետ:

—Լորտ Սոլզպէրի, որ եօթանասուն երեք տարեկան է, տասնեօթը տարի պաշտօնի վրայ մնացած է, երկու անգամ միայն՝ այսինքն երեքուկէս տարի անպաշտօն մնալով: Ուրեմն Լորտ Սոլզպէրի տասներեքուկէս տարի նախարարապետի պաշտօն վարած է. հետեւաբար զարմանալի չէ որ գործօն կեանքէ քաշուիլ ուզած ըլլայ: Նախարարապետին հրաժարականը անշուշտ նախարարական ուրիշ փոփոխութիւններ ալ առաջ պիտի բերէ, բայց անկարելի է այդ մասին ճիշդ տեղեկութիւն մը ստանալ, քանի որ Էտուարտ Թագաւորը Բօուըս կ'երթայ: Կարելի է որ այդ մասին պաշտօնական յայտարարութիւններ ըլլան մէկ քանի շաբաթէն:

Պ. ԱՐԹՈՒՐ ՊԱԼՖՈՒՐ

Լորտ Սոլզպէրիի յաջորդը.— Նոր նախարարապետին քաղաքական անցեալը.—Փայլուն ասպարէզ.— Ճարտար ու փորձառու պետական մարդ մը.— Երեսփ. Ժողովին մէջ:

Լոնտոն, 14 յուլիս.—Պ. Արթուր-Ճէյմս Պալֆուր, որ ծնած է 1848 յուլիս 25ին, քեռորդին է Լորտ Սոլզպէրիի, որուն պիտի յաջորդէ նախարարապետի ծանրաբեռն պաշտօնին մէջ: Պ. Պալֆուր 1874ին Խորհրդարան մտաւ իբրեւ երեսփոխան Հէրթֆորտի: Տասնըմէկ տարի ետքը, Մանչեսթէրի արեւելեան շրջանակէն երեսփոխան ընտրուեցաւ եւ մինչեւ հիմա կը շարունակէ: 1878–80ին արտաքին գործոց պաշտօնարանը մտաւ՝ իբրեւ մասնաւոր քարտուղար Լորտ Սոլզպէրիի: 1886 յուլիսին առաջին անգամ դահլիճին մասնակցեցաւ՝ իբրեւ Սկովտիոյ նախարար, պաշտօն զոր վարեց մինչեւ 1887: Նոյն տարուան նոյեմբերին, Իրլանտայի նախարար եղաւ: Պատասխանատուութիւնը ծանր էր եւ կատարելիք խաղաղարարի ու հաշտարարի դերը՝ դժուար: Պ. Պալֆուր, մէկ քանի տարուան հաստատամիտ քաղաքա՛նութենէ մը ետքը, որու միջոցին միշտ անկեղծ բարեկամը եղաւ Իրլանտացիներուն, յաջողեցաւ հոն՝ ուր իրմէ առաջ շատերը ձախողուածի հանդիպած էին: Պ. Ու. Հ. Սմիթի մահէն ետքը, Պ. Պալֆուր, միաձայնութեամբ, անուանուեցաւ նախարարական կուսակցապետ Երեսփոխանական Ժողովին մէջ, եւ գանձային նախարար: 1892ի նոյեմբերին, մեծ ճարտարութիւն ցոյց տուաւ միութենական կուսակցութիւնը վարելով: Հետեւեալ տարին, Իրլանտայի ինքնօրինութեան դէմ սրտասասան ճառերը շատ բարձրացուցին իր համբաւը: 1895ին, երբ միութենական կուսակցութիւնը իշխանութեան անցաւ, Պ. Պալֆուր նորէն նախարարական կուսակցութեան պետը եղաւ Երեսփ. Ժողովին մէջ: Այդ Թուականէն ի վեր Անգլիոյ անցուցած տագնապները փայլուն կերպով երեւան հանեցին Պ. Պալֆուրի ճարտարամտութիւնը եւ համբերատարութեան յատկութիւնները: 1898ին, Լորտ Սոլզպէրիի հիւանդութեանը միջոցին, Պ. Պալֆուր վարեց արտաքին գործերը. ուրեմն Պ. Պալֆուրէն աւելի ոչ ոք, իր փորձառութեան ու ճարտարութեանը համար, լաւագոյն յաջորդը կրնար ըլլալ պետական այն նշանաւոր մարդուն՝ Լորտ Սոլզպէրիի. նաեւ ստանձնել Մեծին Բրիտանիոյ նախարարապետութեան ամենածանր պաշտօնը:

—Պ. Պալֆուր, նախարարապետ կարգուելէն ետքը, երբ առաջին անգամ Երեսփ. Ժողովին ներկայ եղաւ, եռանդագին ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ ո՛չ միայն պահպանողականներուն, այլ ազատական կուսակցութեան անդամներուն կողմէ ալ: Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէն, ոտքի ելլելով, շնորհաւորեց Պ. Պալֆուրը՝ այն պատւոյն համար, որով նախարարապետի պաշտօնին կը բարձրանար: Ազատական կուսակցապետը կատարեալ յաջողութիւն մաղթեց Պ. Պալֆուրի, ո՛չ միայն դահլիճին կազմութեանը, այլ տէրութեան գործերը վարելու համար: Այդ խօսքերը ընդհանուր հաւանութեան արժանացան: Պ. Պալֆուր որ ակներեւ կերպով յուզուած էր, շնորհակալութիւն յայտնեց եղած բարեմաղթութիւններուն համար: Իր խօսքերը նորէն ծափահարուեցան:

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԸՐԻ ԴԱՐՁԸ

Ժողովրդեան մեծ խանդավառութիւնը Լոնտոնի մէջ.— Լորտ Քիչնէրի Լոնտոն ժամանումը.— Սաութէմբթըն ժամանումը.— Ընդունելութիւններ.— Հացկերոյթ պալատին մէջ:

Լոնտոն, 12 յուլիս.—(Բարիզեան Թերթի մը Թղթակցէն).—Այս պահուս, Լոնտոնի բնակչութիւնը, թերեւս անգլիական ցեղար, ենթարկուած է տարօրինակ հիւանդութեան մը. խանդավառութեան մէջ կը խեղդուի: Թագադրութեան հանդէսներուն առթիւ, միտքը դրած էր հաւատարմութեան ճշմարիտ ցոյց մը ընել, խանդավառ աղաղակներ արձակելով ու իրար հրմշտկելով, սակայն վերջին պահուն իմաց կը տրուի իրեն թէ Էտուարտ Թագաւորը հիւանդ է. ամբողջ ազգի մը թոխը յանկարծ կը կասի ուժգնօրէն: Հետեւաբար, բնական է որ, հիմա, երբ իրերը լաւագոյն դարձուածք մը առած են եւ վտանգը հեռացած կը թուի, անգլիացի ժողովուրդը իր յուզումէն հանդարտած, փութկոտութեամբ ընդունի այն ամէն առիթները, որոնք կը ներկայանան: Այսօր, լաւ վրէժ մը լուծեց եւ այս պատճառաւ, Լորտ Քիչնէր կրկնապէս ծափահարուեցաւ Լոնտոն դարձած ատեն: Սակայն, այս անգամ ալ, դիպուածը խանգարեց ամէնէն լաւ պատրաստուած ծրագիրները ու ժամանակացոյցերը: Անգլիական փոխադրամիջոցներուն մէջէն ամենէն արագընթացը՝ Օրոթավա երբ մայր-երկրին մօտեցաւ, յանկարծ յարգելից յուզումէ մը բռնուած՝ վեհապանծ դանդաղութեամբ մը միայն յառաջացաւ, այնպէս որ քանի մը ժամ ուշ հասաւ նաւահանգիստ: Թէեւ Սաութէմբթընի մէջ եղած ընդունելութիւնը կարելի եղածին չափ կարճ կապուեցաւ, բայց դարձեալ օրուան հերոսը շատ ուշ հասաւ Լոնտոն: Առաւօտէն սկսեալ, շրջակայքի կառախումբերը մայրաքաղաք բերած էին մեծ թուով հետաքրքիրներ, որոնք ժողովրդեան խառնուած, Բէտինկթընի կայարանէն մինչեւ Սէնթ-Ճէյմսի պալատը շարուած էին այն ճամբուն երկայնքը, ուրկէ պիտի անցնէր Լորտ Քիչնէր: Սպասման ժամերը երկար կը տեւեն. բարեբաղդաբար, օդը գեղեցիկ է, եւ երկինքը, Անգլիոյ այն աղւոր երկինքներէն մէկը, որ թէեւ մշուշով մը ծածկուած, բաւական ջերմ արեւային ճառագայթներ կը մաղէ: Պըքինկէմի պալատան շրջակայքը, Բընսթիթիւշընի Հիլլ եւ Մալի մէջ բազմութիւնը հոծ եւ խիտ է: Թագադրութեան առթիւ պալատին իւրաքանչիւր անկիւնը կանգնուած բարձրաւանդակներուն վրայ կը տեսնուին բաց գոյն արդուզարդեր: Բարձրաւանդակներուն գլխաց կեցած են անձնապահ հեծելազօրքերը, հիանալի իրենց ճերմակ էկրէթներով եւ կարմիր թիկնոցներով, որոնք կենդանի պատնէշ մը կը ձեւացնեն հետաքրքիրներուն առջեւ: Ճամբուն ճիշդ մէջտեղը երկու շարժուն հիւանդանոցներ կան որոնք փափուկ հոգածութեան մը նշանն են: Ժամը մէկին, ամբոխը կը սկսի անհամբերութիւն ցոյց տալ. հանդիսաւոր վայրկեանը կը մօտենայ: Արդարեւ, խանդավառ աղաղակներ կը լսուին հեռուէն եւ կը մօտենան հետզհետէ: Կալլէսի իշխանը լանտոյով կը հասնի, յաղթականէն քանի մը վայրկեան առաջ: Խանդավառ բայց չափաւոր ցոյցերով կ'ընդունին զայն: Վայրկեան մը յետոյ նորէն աղմուկ մը կը բռթի. անշուշտ նոյն ինքն է: Բոլոր գլխարկները կը շարժին, դաւազանները, թաշկինակներն ալ միասին. խլացուցիչ ժխոր մը կը տիրէ: Ստահակ մը օդային կազի լապտերի մը վրայ թառած, կը պոռայ ամուր ձայնով. «Բէմպրէճի դուքսն է:» Ընդհանուր ապշութիւն մը կը տիրէ: Բայց դարձեալ խանդավառ գոււզոչերու ձայն մը կը լսուի. ի՛նքն է այս անգամ. սակայն պէտք է վստահ ըլլալ ,կոկորդը պատռելէ առաջ: Լանտոն կ'անցնի. խաքի հագուստով, արեւակէզ դէմքով մարդ մը նստած է. իր սեւ ու թանձր յօնքերուն տակ կան պողպատի կայծոտութեամբ աչքեր. Քիչնէրն է: Այս անգամ խանդավառութիւնը կը յորդի, բայց շատ ուշ. շատեր բան մը չեն տեսած եւ հեծեալ սպաներուն կը հարցնեն, որպէս զի գիտակցութեամբ յայտնեն իրենց ուրախութիւնը: Բարձրաւանդակներուն վրայ, կիները ուժգնօրէն կը շարժեն իրենց թաշկինակները. որքա՛ն թաշկինակ Աստուած իմ: Այս ամէնը կը թրթռայ ու կը շլացնէ: Նոյն պահուն թագուհին կ'երեւայ պալատան պատշգամին մէջ եւ աղմուկները կը կրկնապատկուին: Զօրքերու անցքը կը կատարուի. մեծ խանդավառութեամբ կ'ընդունուին հնդկական զինուորները, ինչպէս նաեւ խաքի հագած գաղթային զօրքերը: Ամէն բան վերջացած է. ամբոխը կը քակուի ու դէպի Լոնտոնի կեդրոնը կը դիմէ, լրագրավաճառներու պոռչտուքներուն մէջ, որոնք Թագաւորին, Թագուհիին, Լորտ Քիչնէրի եւ Չէմպըրլէնի նկարները կը ծախեն, ինչպէս նաեւ արուեստական ծաղիկներ, թաշկինակներ, ասեղներ եւայլն: Զուարճացուցիչ բմպիկներ ծախողներն ալ գործի վրայ են եւ լաւ շահեր կ'ընեն: Ամբողջ օրը մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր քաղաքին փողոցներուն մէջ: Այս իրիկուն, շատ մը շէնքեր ու տուներ լուսաւորուած էին, եւ ժողովուրդը ա՛լ աւելի հոծ կերպով խռնուած էր գլխաւոր ճամբաներուն վրայ: Մեծ քաղաքի մը համար կա՞յ աւելի գեղեցիկ բան մը քան քաջարի զօրավարի մը դարձը:

—Այս առտու, ժամը ութին Օրոթավա փոխադրանաւը, իր մէջ ունենալով Լորտ Քիչնէրը եւ իր սպայակոյտը, խարիսխ նետեց Նէթլիի առջեւ: Շոգենաւը երթալու կը պատրաստուէին, երբ լուր եկաւ թէ ծաղկախտ ծագած էր Օրոթավայի մէջ, եւ թէ ո՛չ մէկուն պիտի թոյլատրուէր շոգենաւ մտնել ,բացի քանի մը սպաներէ: Այս լուրը մեծ յուսախաբութիւն պատճառեց: Սակայն բժշկական իշխանութիւնները չհամաձայնեցան Լորտ Քիչնէրի եւ իր սպայակոյտին ցամաք ելլելուն, որոնք ժամը 9ին Սաութէմթընի ելան: Քաղաքապետին կողմէ ընդունուելէ յետոյ ,Լորտ Քիչնէր, ընկերակցութեամբ Ֆրէնչ եւ Համիլթըն զօրավարներուն, գնաց այն սրահը, ուր պարտէր ընդունիլ քաղաքացիի իրաւունքը: Դրօշազարդուած փողոցներէն անցած ատեն, Լորտ Քիչնէր խանդավառ ցոյցերու առարկայ եղաւ ժողովրդեան կողմէ: Լորտ Քիչնէր քաղաքացիի իրաւունքը ընդունելով քաղաքապետէն, ի պատասխանի շնորհակալ եղաւ քանի մը խօսքով, եւ յիշեց այն ծառայութիւնները զոր Սաութէմթըն մատոյց հարաւ-Ափրիկեան պատերազմին ատեն, զօրքերու եւ կազմածներու փոխադրութեանց մասին. Լորտ Քիչնէր ժամը 10½ին կը մեկնի Լոնտոն: Ժամը 1ին 10ը մնացած կառախումբը Բէտինկթընի կայարանը կը հասնի. ուժգին աղաղակներ կը բարձրանան այն պահուն, երբ անգլիացի յաղթական զօրավարը կ'երեւայ վակոնին դռնակին մէջ, խաքի համազգեստ հագած եւ պատերազմիկի գլխարկով: Լորտ Քիչնէր սիրալիր ընդունելութիւն մը կը գտնէ Կալլէսի իշխանին կողմէ, որ քարափին վրայ զօրավարին կը սպասէր Քոնոթի դուքսին եւ Բէմպրէճի դուքսին հետ: Բէտինկթընի քաղաքապետութիւնը շնորհաւորական ուղերձ մը կը մատուցանէ Լորտ Քիչնէրի. զօրավարը յետոյ Նեղոսի փակցներու շինութեան ձեռնարկուին դառնալով, որ հոն կը գտնուէր, կը հարցնէ թէ աւարտա՞ծ են անոնք. ձեռնարկուն կը պատասխանէ թէ տարիէ մը ի գլուխ կ'ելլէ փակցներու շինութիւնը: Լորտ Քիչնէր մեծ գոհունակութիւն մը կը զգայ: Ապա կառքերը կը մեկնին Սէնթ-Ճէյմսի պալատը. ճամբուն վրայ, ժողովուրդը եռանդագին ցոյցեր կը կատարէ: Պալատ հասնելուն պէս հացկերոյթ մը կը տրուի. Լորտ Քիչնէր կը նըստի Կալլէսի իշխանին աջ կողմը, որ իր ձախակողմը ունի Բէմպրէճի դուքսը. անգլիական բանակին ընդհանուր հրամանատար Լորտ Ռոպէրթս ճիշդ դիմացը կը նստի Հարաւ-Ափրիկեան սպայակոյտին իր նախկին պետին: Հրաւիրեալներուն մէջ, որոնք թուով յիսուն են, կը գտնուին Լորտ Սոլզպէրի, արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն եւ պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք: Կալլէսի իշխանը բաժակ առաջարկելէ յետոյ Էտուարտ Թագաւորին կենացը, բաժակ մըն ալ կ'առաջարկէ Լորտ Քիչնէրի: Կալլէսի իշխանը Թագաւորին անունով կը շնորհաւորէ Լորտ Քիչնէրը, պատերազմը յաջողութեամբ աւարտած ըլլալուն համար: Իշխանը գովեստալից խօսքեր կ'ընէ անգլիական զօրքերու քաջարի ընթացքին համար: Լորտ Քիչնէր, որ երկար բանախօսութիւն չըներ, քանի մը խօսքով շնորհակալ կ'ըլլայ: Թէ՛ Կալլէսի իշխանին բանախօսութիւնը եւ թէ Լորտ Քիչնէրի կարճ պատասխանը ծափահարութիւններով ընդունուեցան: Ժամը 3ին, Լորտ Քիչնէր Սէնթ-Ճէյմս պալատէն կը մեկնի դէպի Պըքինկէմի պալատը, ուր կ'ընդունուի Թագաւորին ու Թագուհիին կողմէ:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Հանքեր.— Խնդրի մը լուծումը— Ոսկիի արտադրութիւնը.—Պոթա զօրավարը:

Եոհաննէսպուրկ, 13 յուլիս.— Այն տեղեկութիւնը թէ հանքերու ընկերութիւնները մտադիր են սպիտակամորթ գործաւորներ գործածել, եւ մանաւանդ, անկանոն նախկին զինուորներ, հաստատուեցաւ Ռանտի հանքերուն ընկերութեան մէկ առաջարկութեամբը՝ հազար գործաւորներ ընդունելու համար՝ օրական հինգ շիլլինով եւ ուտեստի ու բնակարանի ծախքով: Եթէ ընդունուի, գործաւորները քանի մը օրէն պիտի կրնան աշխատութեան սկսիլ: Այդ առաջարկութիւնը, ուրիշ տրամադրութիւններէ զատ, ցոյց կու տայ թէ վրդովելու մեծ պատճառ մը չկայ, եւ թէ հանքերու շահագործման խնդիրը աստիճանաբար պիտի լուծուի գոհացուցիչ կերպով, թէեւ բազմաթիւ դժուարութիւններ կան գործաւորի ու ածուխի նուազութենէ եւ ուրիշ արգելքներէ: Անցեալ ամսուան արտադրուած ոսկին նախորդ ամսէն 4,177 ունկի աւելի է՝ այսինքն հարիւրին երեք յաւելում մը, ինչ որ շատ գոհացուցիչ արդիւնք մըն է: Ամբողջ ամսուան ոսկիի արտադրութիւնն է 142,780 ունկի, որ 606,494 անգլիական ոսկի կ'արժէ:

Բիէթէրմարիցպուրկ.—Նաթալի Թայմզ լրագիրը իր ներկայացուցիչներէն մէկին տեսակցութիւնը կը հրատարակէ Պոթա զօրավարին հետ: Այս վերջինը յայտարարեր է թէ Բարեյոյսի մէջ Հիմնական Օրէնքը դադրեցուցանելուն բնաւ կուսակից չէ եղած, վասն զի յետադիմական միջոց մը կը նկատէ: Զօրավարը յաւելեր է որ Պոէրները եթէ ուղղամիտ ըլլան, երկրին վերականգնումը շատ շուտով պիտի կատարուի: Պոթա նաեւ ըսեր է.—«Ամրոցներուն դրութիւնը անօգուտ է: Անգլիոյ պոէրասէր կուսակցութիւնը բնաւ չօգնեց Պոէրներուն, բայց այն պարագային երբ ընկերները ըմբոստացան: Շատ հաւանական չէ որ Անգլիոյ բանակին մէջ կարելի ըլլայ պոէրական զօրագունդ մը կազմել, վասն զի Պոէրները բնաւ յարմար չեն զինուորական կարգապահութեան: Սխալ է այն լուրը թէ պատերազմին ատեն պոէր կառավարութիւնը Հոլանտա փոխադրուած ըլլայ. ընդհակառակը, միշտ հարաւային Ափրիկէի մէջ մնացած է:»

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Պ. Բրինեթի.— Իտալիոյ թագաւորին ուղեւորութեան շուրջը.— Կարծիքներ.— Քաղաքական նպատակը.— Գերման տեսակէտը.— Ռուս լրագիրները:

Բեղերհոֆ, 13 յուլիս.—Ռուսիոյ կայսրը Ալեքսանտր Նէվսքի պատուանշանը տուաւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթիի, որ Իտալիոյ Թագաւորին հետ Ռուսիա ժամանելուն պէս, արտաքին գործոց նախարար Լամզտորֆի կոմսին ձեռքէն ընդունեց այդ պատուանշանը:

Հռոմ, 13 յուլիս.— (Թայմզի հեռագիր).—Իտալիոյ հանրային կարծիքը երկու մասի կը բաժնուի. մէկը կ'ըսէ թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին Ռուսիա կատարած ուղեւորութիւնը քաղաքական կարեւորութիւն չունի. իսկ միւսը կը չափազանցէ այդ այցելութեան կարեւորութիւնը: Առանց յիշելու երկու կողմին տեսութիւնները, շահեկան է մատնանիշ ընել կարգ մը իրողութիւններ զորս պէտք չէ մոռնալ, եթէ կ'ուզուի արժէքը գնահատել այդ ուղեւորութեան: Իտալիոյ Թագաւորը անձնական բարեկամութեան կապերով կապուած է Ռուսիոյ կայսեր, որուն ազդեցութիւնը դեր մը խաղաց յաջողցնելու Իտալիոյ Թագաւորին ամուսնութիւնը՝ Սեւ Լերան Ելենա իշխանուհիին հետ: Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը, գահակալութենէն ի վեր, առաջին անգամ ըլլալով մայրաքաղաք մը կ'այցելէ. իբրեւ գահաժառանգ իշխան վերջին անգամ այցելած էր Պէրլին՝ Ումպէրթօ Թագաւորին կողմէ ներկայ գտնուելու Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին չափահասութեան հանդէսներուն: Վիքթոր Էմմանուէլ երբ Իտալիա վերադարձաւ, լուր եկաւ թէ Պէրլինի մէջ դժգոհ մնալու առիթներ ունեցած էր: Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը, յառաջիկայ օգոստոսին երբ Պէրլին երթայ, անշուշտ ամէն ջանք պիտի ըլլայ, այդ տպաւորութիւնը ջնջելու համար: Վիլհէլմ կայսրը հոգ պիտի տանի որ Պէրլինի մէջ Իտալիոյ Թագաւորին ըլլալիք ընդունելութիւնները Բեղերսպուրկի մէջ եղածներէն նուազ սիրալիր ու փայլուն չըլլան: Կանխահաս կը նկատուի այն զրոյցը թէ համաձայնութիւն մը ծրագրուած ըլլայ Ռուսիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ: Շատ հաւանական է որ միջազգային խնդիրներ խորհրդակցութեան առարկայ ըլլան երկու երկիրներու վեհապետներուն եւ արտաքին գործոց նախարարներուն միջեւ: Ամէն ոք գիտէ թէ Իտալիոյ Թագաւորը շատ կը հետաքրքրուի միջազգային կարգ մը խնդիրներով. բնաւ տարակոյս չի վերցներ թէ վերջերս Իտալիոյ ազդեցութիւնը զօրացնելու համար եղած փորձերը պէտք է վերագրել Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին նախաձեռնութեանը: Իտալիոյ Թագաւորին այդ այցելութիւնը, անկողմնակալ նկատումով մը, քաղաքավարական արարք մըն է միայն, որ սակայն շահեկան զարգացում մըն է այն հակումին, որով Իտալիա՝ Եռեակ Զինակցութեան դաշնակիցներէն մէկը՝ կ'ուզէ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ հետ սերտ յարաբերութիւններ ունենալ իր դաշնակիցներուն հետ ունեցածին չափ:

Պէրլին.— (Թայմզի հեռագիր).— Գերմանական շատ մը շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ Իտալիոյ Թագաւորին կողմէ առաջին անգամ Ռուսիոյ կայսեր այցելութիւն տրուելուն պատճառը այն է թէ այդ կարգադրութիւնը աւելի յարմար է միւս վեհապետներուն: Գերմանիոյ կայսրը, օրինակի համար, հիմա իր տարեկան ուղեւորութիւնը կը կատարէ հիւսիսային ծովերուն մէջ, եւ օգոստոսին Պէրլին պիտի դառնայ՝ ընդունելու Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին այցելութիւնը: Կը բողոքուի Ֆրանսական մամուլին մէկ մասին ընթացքին դէմ, որով կ'աշխատի մեծ կարեւորութիւն մը տալ Իտալիոյ Թագաւորին կողմէ Բեղերսպուրկ տրուած այցելութեան. բայց ատիկա յարդի շիւղին ու գերանին առակն է, եւ Գերմանացիները կ'երեւայ թէ իրենց քննադատութեանց մէջ կը մոռնան թէ Անգլիոյ հանրային կարծիքին համար ալ ձրի զրպարտութիւն մը եղած է՝ մտահոգութիւններ վերագրելով անոր՝ Իտալիոյ Թագաւորին ուղեւորութեանը առթիւ:

Բեղերսպուրկ.— Ժուռնալ տը Սէն Բեղերսպուրկ, յօդուածի մը մէջ, կը հաստատէ Ռուսիոյ ու Իտալիոյ վեհապետական դերդաստանները միացնող ազգականութեան ու բարեկամութեան կապերը, ռուս ժողովուրդին սէրը ու սքանչացումը՝ իտալական հանճարին համար եւ Ռուսիոյ ու Իտալիոյ միջեւ որ եւ է հակառակութեան գոյութիւն չունենալը քաղաքական եւ ուրիշ կէտերու վրայ: Նոյն թերթը յիշելով այդ երկու ազգերուն կառավարութեանց երբեմնի հաւաքական գործունէութիւնը իրաւունքի եւ քաղաքակրթութեան դատին համար, կ'ըսէ թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը՝ ընկերակցութեամբ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթիի, որ յաջողութեամբ եւ լայն տեսութեամբ մը կը վարէ Իտալիոյ արտաքին գործերը, ամէնէն սիրալիր ու ջերմ ընդունելութիւնը պիտի գտնէ Ռուսիոյ մէջ: Նովոյէ Վրէմիա եւ ռուսական միւս լրագիրներն ալ միեւնոյն իմաստով կը խօսին՝ Իտալիոյ Թագաւորին այցելութեանը վրայ:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ամերիկեան ազգասիրութիւն.— Հացկերոյթի մը մէջ.— Նիւ-Եորքի թերթի մը կարծիքը Անգլիոյ մասին:

Նիւ-Եորք, 13 յուլիս.— Նիւ-Եորքի Մէյլ էնտ Էքսբրէս լրագիրը, կը խօսի Պ. Տիքինսընի մէկ ճառին վրայ զոր Լոնտոնի մէջ հացկերոյթի մը պահուն արտասանեց ամերիկեան դեսպանին կողմէ: Նոյն թերթը անգլեւամերիկեան դաշնակցութեան մը ակնարկելով կ'ըսէ.— «Անգլիա լաւ ազգ մըն է: Դեսպանին ներկայացուցիչին խօսքերուն մեղմութիւնը քիչ մը վտանգաւոր կերպով եղած է: Անգլիացիները կը խաբուին, եթէ ատոր մէջ անկարեւոր մեծարանքէ զատ ուրիշ բան մը կը տեսնեն. եթէ այդպէս է, պէտք է անոնց պարզել Մ. Նահանգաց իրական ընթացքը: Անգլիացիներուն բարեկամութիւնը շատ կը գնահատենք, բայց մենք մեր գործերով կ'ուզենք զբաղիլ, եւ, Գերմանիոյ կամ Ֆրանսայի հետ եթէ պատերազմ մը տեղի ունենայ, Անգլիա որ եւ է պատճառ չունի վստահելու մեր աջակցութեանը: Այս է ամերիկեան ստուար մեծամասնութեան բացորոշ զգացումը, որուն դէմ ոչ ոք կրնայ ելլել Ուաշինկթընի մէջ: Անգլիոյ աչքերը ո՛րքան շուտ բացուին այդ կարգի արտառոց բանի մը վրայ, երկու ազգերուն համար ալ այնքան լաւ պիտի ըլլայ:»

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՀԱՐՑԱՐԱՆ

Նիւ-Եորք ժամանողներ.— Տարօրինակ անակնկալ մը:

Նիւ-Եորք, 13 յուլիս.— Երէկ Թուրէն շոգենաւով Նիւ-Եորք հասնող ուղեւորներուն սա հարցումները ուղղեցին ամերիկեան իշխանութիւնները: «Գրել ու կարդալ գիտէ՞ք. ձեր տոմսակին գինը դո՞ւք վճարած էք. իբրեւ մուրացկան բանտարկուա՞ծ էք. բազմակի՞ն էք. երեսուն տոլարէն աւելի ունի՞ք. խեղանդա՞մ էք:» Ուղեւորները շատ զայրացան եւ մէկ քանին ալ չուզեցին պատասխանել: Պաշտօնեաները յայտարարեցին թէ բացարձակ հրաման ստացած են այդ հարցումները ընելու:

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Բրոնորոֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի:

ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Պալատի աստիճան տրուեցաւ Պէրութի նահանգին տէֆթէրտար Մուսթաֆա պէյի։

—Թաշօզ կղզիին նորահաստատ գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Գոսովայի ու Մանաստըրի նահանգներուն քննիչներէն Մուսա Քեազիմ էֆ.։

—Հիճազի երկաթուղիին նիքէլ շքադրամը տրուեցաւ Թէքիրտաղի կառավարիչ Շաքիր փաշայի, օգնական Սերրաքի էֆ.ի, Պիղայի կառավարիչ Հըֆզի փաշայի եւ Ակնայ գայմագամ Մուհսին Խալիլ էֆ.ի։

ՓԱՕՅԻ ՆՈՐ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼԸ.—Ինչպէս յայտնի է, կայս. Իրատէ մը հրամայած էր Բերայի հեռագրական կայանէն մինչեւ Փաօ (Պարսից ծովածոց) գտնուած հեռագրաթելերը նորոգել եւ նոր թել մըն ալ աւելցնել, որպէս զի եւրոպական երկիրներու եւ Հնդկաստանի միջեւ հեռագրական հաղորդակցութիւնները աւելի շուտով կատարուին՝ Փաօյի ու Բերայի հեռագրական կայաններուն միջոցաւ։ Երէկ Բերայի հեռագրատան մէջ մեծ հանդէսով կատարուեցաւ այդ թելին հաստատութիւնը։ Ներկայ էին Թղթատարական ու հեռագրական վերատեսուչ Հիւսէյին Հասիպ պէյ, նոյն վերատեսչութեան Խորհուրդին նախագահի փոխանորդ Ալաէտտին պէյ, ճարտարագիտական դիւանին տնօրէն Աճէմեան էֆ. միւս պաշտօնատարները, Բերայի հեռագրատան տնօրէն Անթոնիատիս էֆ. տնօրէնի օգնական ու արկղակալ Մկրտիչ էֆ. Գազանճեան եւ այլն։ Նախ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսուչը պարագային յարմար բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Այդ նոր թելը Բերայէն Րումէլի Հիսար եւ անկէ ասիական եզերքը անցնելով Սկիւտարէն Իզմիտ, Եոզղատ, Տիարպէքիր, Մուսուլ, Պաղտատ երկարելով մինչեւ Փաօ պիտի երթայ։ Նոր թելին հաստատութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Այդ առթիւ Րումէլի Հիսարի հեռագրական կայանին գործերը պիտի շատնան, որով Սկիւտարի կայանին տեսչութիւնը պիտի միանայ Հիսարի տեսչութեան։

—Հնդկաստանի հեռագրական մեծ թելին բոլոր պէտքերը պատրաստուած ըլլալով՝ հաստատութիւնը մէկուկէս տարի պիտի տեւէ, որով հեռագրական ուղղակի հաղորդակցութիւն մը պիտի հաստատուի Կ. Պոլսոյ եւ Հնդկաստանի միջեւ։ Այդ թելին համար տասը պաշտօնեաներ անուանուած են։ Այդ թելին վրայ հեռագրական հաղորդակցութիւնները Հիւզ մեքենային միջոցաւ պիտի կատարուին։

—Փաօյի նոր գիծին հաստատման համար որոշուած ծախքը երեսուն հազար ոսկիէն աւելի է։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ.—Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա պաղ առած ըլլալով քանի մը օրէ ի վեր ապարանքէն դուրս չէր ելլեր։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ երեքշաբթի օրը՝ սենեկապետ Արիֆ պէյը եւ չորեքշաբթի օրն ալ սենեկապետ Պէքիր պէյը ղրկելով Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը, որպիսութիւնը հարցնել տալ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Թագաւորը շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին, Թուրքիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագրութեան մը կնքմանը համար։

ՏԱՐԻՒՇՇԻՖԱԳԱ վարժարանէն այս տարի տասներկու ուսանողներ շրջանաւարտ եղան։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը Վիէննայէն Կ. Պոլիս կը ժամանէ վեց օրէն։ Աթէնքի լրագիրները կ'ըսեն թէ Գահիրէի հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Կրիեարիս, որ հիմա Աթէնք կը գտնուի, Կ. Պոլսոյ դեսպան պիտի կարգուի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Սէլանիկէն կը գրեն կիրակի օրուան թուականով.—Այս գիշեր, կէս գիշերէն մէկ ժամ վերջը, երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ, 77 ժամուան հանդարտութենէ մը ետքը։ Առտուան ժամ 8ին (Ր. Ե.) նորէն ցնցումներ պատահեցան։ Հիւպատոսները այցելեցին Կիւվէզնէ գիւղը որ ամէնէն աւելի վնասուածն է, եւ նպաստներ ըրին արկածեալներուն։ Ռուսական Ապրէք Թորփիլանաւին սպաներն ալ, Սէլանիկէն մեկնելէ առաջ, հանգանակութիւն մը կատարեցին իրենց մէջ՝ Կիւվէզնէի արկածեալներուն համար։ Այդ հանգանակութենէն 200 ֆր. գոյացաւ զոր Ռուսիոյ հիւպատոսարանին թարգման Պ. Պեօրէքճեան յանձնեց կուսակալին։ Ն. Վսեմութիւնը յանձնարարեց թարգմանին շնորհակալութիւն յայտնել նուիրատուներուն։ Ապրէքի հրամանատարը երկրաշարժին նկատմամբ շահեկան պարագայ մը պատմեց։ Յուլիս 5ի (Ն. Տ.) շաբաթ օրը Սէլանիկէն քանի մը ժամ հեռուն գտնուած ատեն, կէսօրէն չորսուկէս ժամ ետքը, երբ Սէլանիկի երկրաշարժը պատահեցաւ, Թորփիլանաւին մեքենան ահագին ցնցում մը կրելէ ետքը կեցեր է. երկու ժամ աշխատուեր է մեքենան բանեցնելու համար։ Հրամանատարը Սէլանիկ հասնելուն իմացեր է երկրաշարժ պատահած ըլլալը։

—Քանի մը մասնագէտներ Սէլանիկի կառավարական շէնքը քննելով, հաստատեր են թէ երկրաշարժէն բնաւ վնասուած չէ։

—Կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը միշտ ուտելիք եւ ուրիշ նախնական պէտքեր կը ղրկէ արկածեալներուն։

—Պրուսայի նահանգին զանազան մասերուն մէջ ալ կիրակի օրը երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

«ՀՈՒՊԼՈՆ»Ի ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ «հուպլոն»ի (գարեջուրի նախնական նիւթը) մշակութիւնը տասը տարի տասնորդէ զերծ ըլլայ, մշակութիւնը ընդհանրացնելու համար։

ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ախտին դէմ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Ջանիտէ անուն չէրքէս կին մը դեղ մը գտած եւ բժշկական վարժարանը դիմած էր փորձը կատարելու համար։ Ներքին ախտաբանութեան հիւանդանոցին մօտ մասնաւոր սաղաւար մը յատկացուած է, ուր Ջանիտէ իր փորձերը պիտի կատարէ մասնագէտներու հսկողութեամբ։ Բերայի Թաղապետութեան հիւանդանոցէն եւ կիներու հիւանդանոցէն նոյն ախտէն վարակեալ վեց կիներ Ջանիտէի խնամքին պիտի յանձնուին։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.—Սէլանիկի նահանգին Իտարէի ժողովին ամբաստանիչ ատեանը ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակած է տեղւոյն օտար ապրանքներու մաքսատան տնօրէն Սամի պէյի դէմ, որ զեղծումներ գործած ըլլալուն համար թեթեւ ոճրագործ ամբաստանուած է։ Սամի պէյ փախած ըլլալով, ձերբակալման հրամանագիրը կ'ազդարարէ ձեռնհաս պաշտօնեաներուն զայն ձերբակալել։

ՋԷՅՄԷՃԷԼԻ կամուրջը որ Էտիրնէի ճամբուն վրայ կը գտնուի, նորոգուեցաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը ջնջեց Աթէնքի գործակալութեան պաշտօնը։

ՊԵԼԿՐԱՏԻ օսմ. նախորդ ընդհանուր հիւպատոս Մաքսիմ էֆ. հանգստեան կոչուելու համար աղերսագիր տուաւ։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Խորհուրդին անդամներէն Մէհմէտ Սալիհ պէյ որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։

ԿԵՂԾ ԽԱՀՈՒԷ. — Պաշտօնական Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Աւստրիոյ մէջ Հէնրի Միրանք ու որդիք գործարանին մէջ մասնաւորաբար պատրաստուած ու Ղալաթիոյ Զիւլֆիքար փողոցը հաստատուած խոպայի յանձնակատար Տալէճիօյի միջոցաւ Կ. Պոլիս բերուած արհեստական խահուէի փոշին քիմական աշխատանոցին մէջ տարրալուծուեր եւ հաստատուեր է որ խահուէ բնաւ չի պարունակեր, այլ «ինտիպա»ի արմատի փոշի է. հետեւաբար ծանուցած է ամէն կողմ արգիլել անոր վաճառումը։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ.—Անցեալ օր ծանուցինք թէ Օսմ. Պանքային Ընդհանուր տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ, պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, պիտի քաշուի այդ պաշտօնէն եւ թէ ընդհանուր տնօրէնութեան այդ կարեւոր պաշտօնը պիտի յանձնուի՝ օգնականին Պ. Կասթէռն Օպուանոյի որ արդէն սեղանաւորական ասպարէզին մէջ նշանաւոր դիրք մը գրաւած է իր հմտութեամբը ու վարչական կարողութեամբը։ Այդ անուանումին հետեւանքով նաեւ ուրիշ փոփոխութիւններ ալ պիտի կատարուին։ Օսմ. Պանքային տնօրէններէն Պ. Նիա ընդհանուր տնօրէնի օգնական պիտի կարգուի Պ. Կ. Օպուանոյի տեղ։ Պ. Նիայի պիտի յաջորդէ Պ. Մալթաս։ Պ. Պ. Տիւբիւի ու Պոսի ալ այդ առթիւ պաշտօնի բարձրացումներ պիտի ունենան։ Պ. Պ. Նիա, Մալթաս, Տիւբիւի ու Պոսի Օսմ. Պանքային ամէնէն կարեւոր պաշտօնեաներէն են, որոնք մեծապէս կ'աջակցին սեղանաւորական այդ ամենակարեւոր հաստատութեան բարւոք մատակարարութեանը։

Ուստի կը փութանք շնորհաւորել պաշտօնի այդ բարձրացումները, որոնց իրաւամբ արժանի են Օսմանեան Պանքային այդ համակրելի գլխաւոր պաշտօնեաները։

ԿԱՃԻ ՏՈՒՐՔԸ.—Պետական Խորհուրդը որոշեց որ Թաղապետութեանց Թանզիֆաթի (հանրային մաքրութիւն) տուրքին հաւաքիչները գանձեն կաճի տուրքը եւ գոյացած հասոյթին հարիւրին ութը անոնց յատկանայ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ օսմ. հիւպատոսը կայս. կառավարութեան կողմէ ներկայ պիտի գտնուի 1903ին Նիւ-Եորքի մէջ գումարուելիք ապահովագրական Ընկերութեանց միջազգային համաժողովին։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Անատոլիէն երէկ 6,500 քիլէ ցորեն բերուեցաւ Կ. Պոլիս, բայց անցեալ օրուան ժամանումներուն մեծ մասը ծախուած չըլլալով, գիները փոփոխութիւն չկրեցին։

ԻԶՄԻՐԻ անգլիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Բըմֆէրպան, անցեալ կիրակի, իր ընտանիքին հետ մակոյկով պտոյտ կը կատարէր Գարշըեագայի բացերը, երբ յանկարծական փոթորիկ մը ծագելով մակոյկը վտանգաւոր դիրքի մէջ ինկաւ. սակայն Իզմիրի շոգենաւային Ընկերութեան Կիւլ-Պաղչէ շոգենաւը որ նոյն միջոցին անկէ կ'անցնէր, ամէնքն ալ ազատեց եւ Իզմիր տարաւ։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ. — Հելլենական Էլբիս շոգենաւը, երէկ իրիկուն ժամ 10ին, Ղալաթիոյ քարափէն բաժնուած ատեն, զարնուեցաւ գարի բեռցած փոքր առագաստանաւի մը, որ կոտր կոտր եղաւ ու ընկղմեցաւ։ Չորս կողմէ օգնութեան փութալով նաւուն մէջ գտնուողները ազատեցին։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Ղալաթիոյ մեծ փողոցին վրայ Պանտալմայի օթէլին տակ գտնուող ծխավաճառ ու ջրավաճառ Նիքոլիի խանութը, անցեալ իրիկունը, գողեր մտնելով գողցան երկու հազար ղրուշի չափ դրամ եւ կարգ մը գոհարեղէններ որոնք [illegible] թողուած էին։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց։

ԵՐԿՈՒ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ.—Երէկ գիշեր ժամ 1ին Էյիւպի շրջականները պարտէզի մը մէջ չոր բակլայի կոթեր այրեցան։

—Երէկ գիշեր ժամ 3ին Պէշիքթաշի Հասէքի Թարլասը Թաղը ձիու ախոռէ մը հրդեհ ծագելով, երեք ախոռներ այրեցան։ Ուրիշ ախոռ մըն ալ վար առնուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տնտեսական Խորհուրդը Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդի գրութենէն տեղեկանալով որ եկեղեցիին [illegible] զգեստեղէն եւ այլ եկեղեցական իրեր պահելու համար ժամանակին կառուցուած փայտաշէն շէնքը անապահով վիճակի մէջ կը գտնուի, ըստ խնդրանաց Թաղ. Խորհուրդին, հարկ դատեր է նոյն շէնքը քարաշէն կառուցանել, եւ այս շինութեան համար ենթադրեալ ծախքին փոքր մաս մը պատրաստ ըլլալով, միւս մասը պատրաստելու համար հանգանակութիւն մը ընել արժան դատեր է։ Ուստի խնդրեր է Ս. Պատրիարքէն որ հանգանակութեան համար տոմար մը տայ։

—Կիրասոնէն 150ի չափ ստորագրութեամբ հանրագիր մը ղրկուած է Պատրիարքարան, որով կը յայտնեն թէ Տրապիզոնի Առաջնորդարանը, առանց պատճառի հրաժարեցուցած է երեք տարի առաջ օրինաւորապէս ընտրուած Թաղական Խորհուրդը եւ հրամայեր է անմիջապէս Փոխանորդին յանձնել տոմար, տետրակ, կնիք ու հաշիւ եւ իր կողմէ նշանակեալ անձերով առժամեայ Թաղական Խորհուրդ մը կազմեր է, վարելու համար տեղւոյն գործերը։ Հանրագիրը ստորագրողները կը բողոքեն այս որոշման դէմ եւ կը յայտարարեն թէ չպիտի ընդունին որ եւ է տնօրինութիւն, որ օրինական չըլլայ։ Գանգատագիր մըն ալ Կիրասոնի Թաղ. Խորհուրդի կողմէ ուղղուած է Պատրիարքարան։

—Դուտմաճուլի չորս Թաղերու Աղքատախնամը, Տնօրէն Խորհուրդի պաշտօնավարութեան լրման առթիւ, նոր Տնօրէն Խորհուրդ մը ընտրեց այս առաւօտ։ Քուէները բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան հետեւեալները. Տ. Տրդատ քահանայ Պօյաճեան, Արշակ Բեքճեան, Անդրէաս Տ. Անդրէասեան, Եղիազար Ժամկոչեան, Կարապետ Արապաճեան, Հայկ Խօճասարեան, Միհրան Խօրասանճեան, Յարութիւն Մանդակունի եւ Շահին Գասպարեան էֆ.ները։

—Բունճուզի աւագերէց Տ. Կարապետ քահանայ Պօյաճեան Պատրիարքարանէն խնդրեր է որ տեղւոյն Մկրտիչ քահանային ծաղկեայ փիլոն տրուի եւ Տ. Արիստակէսի ալ՝ քահանայական լանջախաչ։

—Ս. Պատրիարքը Տրիպոլսոյ Շիղա քահանային հրամայեց որ Դամբէճմունի երթայ եւ հոն պաշտօնավարէ իբր Առաջնորդ. Փոխանորդ։

—Խառն Ժողովը յառաջիկայ չորեքշաբթի օր, իսկ Նպաստից Յանձնաժողովն ալ հինգշաբթի օր նիստ պիտի գումարեն։

—Կիլիկիոյ Կաթող. ընտրութեան պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմրիւքճեան երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ։

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Սրբազան Հայրապետի կարգադրութեամբ, Էջմիածնի մայր տաճարում հոգեհանգիստ կատարուեց Բագրատ վարդապետ Թաւաքալեանի յիշատակին։ Հոգեհանգստին ներկայ էր ամբողջ միաբանութիւնը, ճեմարանի ուսուցիչներն ու սաները եւ բազմաթիւ ժողովուրդ։

—Երեւանից գրում են թէ ստացւել է կաթողիկոսական կոնդակ, որով նախկին հոգաբարձական անձնափոխանորդների՝ Գ. Ամիրեան, Յ. Զաթալպաչեան եւ Կ. Բեալեան, թիւը լրացնելու համար նշանակւում են երեք նոր հոգաբարձուներ՝ Պ. Իւզբաշեան, Տ. Աֆրիկեան եւ Գ. Մնացականեան։ Պատգամաւորները մի նոր խնդրագրով դիմեցին Կաթողիկոսին, նախ խնդրելով, որ զիջանի իրանց թախանձանքներին եւ չմոցնէ նշանակւելի հոգաբարձուների կարգը Երեւանում, երկրորդ՝ յիշեցնելով իրանց տուած խնդիրը եւ դպրոցական խնդրի կարիքը՝ նշանակէ նոր ընտրութիւն, սակայն այն երկու անձնաւորութիւնները, որոնք տարան պատգամաւորների երկրորդ բողոքը, վերադարձան ձեռնունայն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Եփթիկ Յ. Պալեանի յուղարկաւորութեան առթիւ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։ Յարութիւն էֆ. Ասլանեան 162 ղրուշ, Մ. Կարապետ էֆ. Օհանեան 108 ղրուշ։

ՄԱՍԻՍԻ վաղուան թիւը՝ այժմէութիւն ունեցող մէկէ աւելի գրական ու շահեկան յօդուածներ կը պարունակէ։

Օրուան տօնին՝ Ս. Թարգմանչաց՝ նուիրուած ներհուն գրուածք մը. ՀԱՐՄԱԿ։—Տպաւորութիւններ՝ «Դիւսակ»ի յիշատակին. Տ. Ս.։—Հարիւրամեակ, ուսումնասիրութիւն մը Ալեքսանդր Տիւմայի գործերուն ու անձին վրայ, ՄԵՐԱՆՏԷՍ։—Գրախօսական մը Սիպիլի «Յոլքեր»ուն վրայ, ՅՈՎՀ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ։—Սիրային երկու գողտրիկ բանաստեղծութիւններ, Մի՛ վաներ, Վ. ՄԱԼԷՔՃԵԱՆ եւ Լուսնակին, Վ.։—ՔՕԼ ՊՈՒՐԺԷի վէպին, Վճարօրը, վերջին մասը, Հարսանեկան Քրոնիկ մը եւ Ցուցատետրը կ'ամբողջացնեն վաղուան ՄԱՍԻՍԻ նիւթերը։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ԴԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՔՕՒԻՍ, 17 յուլիս.—Անգլիոյ Թագաւորը լաւ գիշեր մը անցուց. օդը գեղեցիկ է, ինչ որ շատ նպաստաւոր է հիւանդին բժշկուելուն։ Կ'ըսուի թէ [illegible] Ն. օգոստ. 8ին Բօրցմութէն պիտի մեկնի եւ թագադրութենէն ետքը նորէն հոն պիտի դառնայ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Զիձիհարի մէջ (Մանչուրիա) քոլերա երեւան ելեր է։ Այդ նահանգին մէկ քանի տեղերն ալ վարակուած են։ Դէպքերը բազմաթիւ են։

ԲԱՐԻԶ.—Եգիպտոսի Խտիւը Տիվոնն-լէ-Պէն ժամանեց։

ԲԵՏԵՐՀՕՎ. — Իտալիոյ Թագաւորը մեկնեցաւ։ Սիրալիր կերպով հրաժեշտ տուաւ Ռուսիոյ կայսեր։

ԼՈՆՏՈՆ (պաշտօնական). — Անգլիական բազմաթիւ մարտանաւեր օգոստոս 11ին Սբիթհէտ պիտի երթան, ներկայ գտնուելու քանի մը օր ետքը կատարուելիք նաւային հանդէսին։

ՍՊԱ.—Պելճիքայի Թագուհին թաւալուն թէկնաթոռով, այսօր, նորէն պտոյտ մը կատարեց. նաեւ կարճ ունկնդրութիւններ շնորհեց։

ՍՕՖԻԱ.—Նախկին նախարար Պ. Թոնչէվ առաջարկութիւն մը ներկայացուց Սոպրանիէին, որպէս զի նախարարութիւնը տեղեկութիւն տայ Ժողովին՝ անցեալ տարի, Ռուսիոյ կողմէ Պուլկարիոյ եղած չորս միլիոն ֆրանքի փոխատուութեան առթիւ փոխանակուած թուղթերուն մասին։ Յայտնի է թէ, յարեց Պ. Թոնչէվ, առիկա փոխատուութիւն մը չէր, այլ Ռուսիա պարզապէս դրամ մը փոխ տուած էր [illegible] երաշխաւորութեան մը հիման վրայ։ Նախարարապետ Պ. Տանէվ չուզեց գործադրել այդ առաջարկութիւնը եւ յայտարարեց թէ այդ թուղթերուն հրատարակութիւնը կրնայ ըլլալ որ վնասէ Ռուսիոյ ու Պուլկարիոյ լաւ յարաբերութեանց։ Պ. Տանէվի այդ յայտարարութիւնը ընդհանուր զարմանք պատճառեց։ Ընդդիմադիր կուսակցութեան պետ Պ. Բէթքով բոլորովին անգոհացուցիչ նկատեց նախարարապետին այդ պատասխանը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 17 յուլիս.— Պ. Չէմպըրլէն բոլորովին ապաքինած ըլլալով, ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին որ տեղի ունեցաւ Պ. Պալֆուրի նախագահութեամբ։

ԱԹԷՆՔ.—Աթէնքի միտրոպոլիտը այս առտու մեռաւ։

ՄԻՒՆԻԽ.—Կ'ըսուի թէ Իտալիոյ Թագաւորը, Ռուսիայէ վերադարձին Թոպախ հանդիպելով, հոն տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Աւստրիոյ կայսեր հետ։

ՀՌՈՄ.— Կէս-պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը հերքուի այն լուրը թէ Վիքթոր-Էմմանուէլ Թագաւորը մօտերս Լոնտոն ու Բարիզ պիտի երթայ։

ՍՊԱ.—Պելճիքայի Թագուհիին վիճակը կայուն է՝ աւելի դէպ ի բարւոքման հակումով։

ԲԱՐԻԶ.— Արքայական կուսակցութեան երեսփոխանները՝ նախարարապետ Պ. Քոմպի բողոքագիր մը ուղղելով՝ կը յայտարարեն թէ կրօնական միաբանութեանց վարժարաններուն փակումը կամայական գործ մըն է։

Ս. ՄԱՐԿՈՍԻ ԶԱՆԳԱԿԱՏՈՒՆԸ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վենետիկի Ս. Մարկոս եկեղեցիին զանգակատան փլչելուն վրայ սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդուին.—Կիրակի ճեղք մը տեսնուեցաւ զանգակատան պատին մէջ՝ մուտքի փոքր դուռին վրայ. քանի մը ժամ վերջը աւելի լայնցաւ եւ ամբողջ պատը ճեղքուեցաւ։ Ճարտարապետներ աշտարակը քննեցին եւ ըսին թէ անոր փլուզումը կանխատեսելու համար անմիջական աշխատութեանց պէտք կայ։ Քաղաքապետութիւնը խոհեմ պարպել տուաւ Ս. Մարկոսի հրապարակը եւ բոլոր տուները ու խանութները։ Այդ հրամանը գիշերը գործադրուեցաւ։ Փայտեայ լաստակերտ մը շինուեցաւ աշտարակին չուրջը եւ դերաններ դրուեցան, փլուզումին առաջքը առնելու համար։ Երկուշաբթի առտու երբ այդ աշխատութիւնները կը շարունակուէին, զանգակատան վերին մասը սկսաւ կքիլ. գործաւորները հազիւ կրցան ազատիլ. աշտարակին վերի մասը ինկաւ հրապարակին վրայ. քանի մը վայրկեան վերջը ամբողջ աշտարակը փլաւ եւ ինկաւ Բրածծէթթայի վրայ։ Զանգակատան վրայի հրեշտակի արձանը Ս. Մարկոսի եկեղեցիին մեծ դրանը առջեւ ինկաւ. թեւերը կոտր կոտր եղան, բայց դէմքը անվնաս մնաց։ Սանսովինոյի Լօճճիէթթա պալատը աղիւսի, մարմարի, կիրի ու երկաթի փլատակներու տակ մնաց՝ երեսուն մեթր բարձրութեամբ։ Կ'ըսուի թէ այդ գեղեցիկ շէնքը բոլորովին փլած է։ Լէպրէրիայի գեղեցիկ շէնքն ալ որ Սանսովինոյի գլուխ գործոցն է, վնասուեցաւ։ Լիպրէրիայի մէկ սրահին մէջ Սանսովինոյի ու Թինթորէթթի կենդանագիրները կորսուած կը նկատուին։ Փողերանոցին հիմերն ալ խախտած են, կ'ըսուի, բայց այդ լուրը չհաստատուեցաւ։ Երեք ճարտարապետներ Հռոմէն Վենետիկ ժամանեցին քննութիւն կատարելու եւ բոլոր շէնքերը այցելելու։ Զանգակատան փլած մասը 38 մեթր բարձրութիւն ունի։ Քաղաքապետը կ'ըսէ թէ ճեղքը առաջ եկած է Տոլմացիոյ մէջ պատահած վերջին երկրաշարժէն։ Այդ արկածին լուրը բուռն վիշտ պատճառեց գեղարուեստական ու գրական շրջանակներուն մէջ։ Ս. Մարկոսի զանգակատունը ո՛չ միայն գեղարուեստական գոհար մը, այլ Վենետիկցիներուն համար քաղաքին անբաժանելի մէկ խորհրդանշանն էր։ Ականատես վկայ մը կը պատմէ թէ աշտարակին պատը յանկարծ բացուեր եւ փոշիի թանձր ամպեր բարձրացեր են այն աստիճան որ շնչառութիւնը դժուարացեր է. վայրկեան մը առաջ գործաւորները «Փախէ՛ք, աշտարակը կը փլի» պոռացեր են. յետոյ աղաղակներ, լացեր եւ այլն լսեր եւ վայրկեան մը ետքը ամբողջ հրապարակը փլատակներով ծածկուեր է։ Փլուզումը երկրաշարժի նման ցնցում առաջ բերեր է ամբողջ քաղաքին մէջ. նաեւ լսուեր է փլող պատերուն ճարճատիւնը։ Քաղաքին հեռաւոր թաղերուն մէջ իսկ իմացուեր է, խուճապ առաջ բերելով։ Աշտարակին բեկորները արքայական պալատան մէկ անկիւնն ալ փլցուցեր են. հիմա ճեղքուածքէն կ'երեւան սրահին նկարները։ Կարծողներ կան թէ Լօճճիէթթայի մէջ կատարուած նորոգութիւնները պատճառ եղած ըլլան այդ արկածին։ Ս. Մարկոսի եկեղեցին եւ Տոժերու պալատը չվնասուեցան։ Բազմաթիւ քաղաքացիներ եւ օտարականներ նպաստներ կու տան զանգակատունը վերաշինելու. նաեւ լրագիրները կը հրաւիրեն հանգանակութիւն բանալ այդ նպատակով։ Քաղաքապետութիւնը 500,000 ֆր. քուէարկեց զանգակատան ու Լօճճիէթթայի վերաշինութեանը համար։ Խնայողութեան սնտուկը հանգանակութիւն մը բացաւ՝ առաջին անգամ ինք 100,000 ֆր. ստորագրելով։ Իտալիոյ մայր Թագուհին եւ Գերմանիոյ նախարարապետը ցաւակցական հեռագիրներ ուղղեցին Վենետիկի քաղաքապետութեան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 4 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	36 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	31	09 1/2
Ամէնէն վար գին	»	30	27
Րումէլիի Երկաթուղի գոց.	ֆր.	117	—
Ամէնէն բարձր գին	»	118	75
Ամէնէն վար գին	»	116	25

ԲԱՑՈՒՄ 5 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	30	38
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	117	25
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ- Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օ.մ. Ապահ. Ընկ.		3	55
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	35
» ժուիսանս		1	40
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		295	—
Թրանսվայ		141	—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն		263	75
Լավրիոմ		70	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 1/2
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բոլ էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմիք	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	95	93
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	54	75
» » » Գ. բաց.	28	12
» » » Դ. գոց.	28	—
Օսմանեան Պանքա	12	37
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	40	—
» Մոնօբոլ	43	—
Պուլկարական 1888	93	50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	110	12
Տօմինիալ	105	—
Թրանսվալ	5	62
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխառութիւն	25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 17 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %			101	07
» » 3 1/2 %			102	37
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	) բաց.	Ղրշ.	28	65
	) գոց.	»	28	52
» » » Բ.		»	55	25
» » » Գ.		»	30	35
Օսմ. Կայս. Պանքա		ֆր.	560	—
Օսմանիէ		»	484	—
Րումէլի երկաթուղի		»	119	50
Օսմ. մաքսատուն		»	528	—
Օսմ Ռէժի		»	324	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		»	511	—
Քրէտի Լիոնէ		»	1058	—
Իտալական Ռանթ		»	102	05
Սպանիական արտաքին		»	81	25
Թրանսվալ		»	141	50
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	155
Դրամադեղչ		»	—	—

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՅԱՋՈՐԴ Ժ. ՎԻՍՔՈՆԹԻ

ԲԵՐԱ, 425, ՍԷՆԹ-Մառի եկեղեցիին մօտը

Վաճառատան շէնքին քակուելուն պատճառաւ, Նախկին Վէլասթի վաճառատունը յաջորդ Վիսքոնթի) յունիս 3/16 երկուշաբթի օրէն ի վեր ընդհանուր վաճառում կ'ընէ իր մետաքսեղէն եւ բրդեղէն ապրանքներուն համար, արանց յատուկ։ Առիթէն օգտուեցէք։ Վաճառումները կանխիկ են։ 15—30

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 10 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի։ Տարեթոշակն է գիշերօթիկներուն համար 16 ոսկի օսմ., որուն կէսը վճարելի է սեպտեմբերի սկիզբը, եւ միւս կէսը՝ յունվարի մէջ։

Վարժարանիս Տնօրէնին որդին, Մր. Ռ. Չէյմպըրս, Քամպրիճի մէկ նշանաւոր համալսարանին մէջ փայլուն ընթացք մը աւարտելէ եւ Ուսուցիչ Ատեսթիֆ տիտղոսին արժանանալէ վերջ, կը վերադառնայ յառաջիկայ տարի, ստանձնելու համար հաստատութեանս անգլիերէն դասերուն մեծագոյն մասը, նախապատ. կարգերէն մինչեւ բարձրագոյն կարգը, եւ աշակերտները վարժեցնելու համար այդ լեզուաւ, ինչպէս գրելու նոյնպէս խօսելու մէջ. իր դասախօսութեան լեզուն պիտի ըլլայ միայն՝ անգլիերէն։ Միեւնոյն ժամանակ, պիտի շարունակուին անգլ.-հայ. թարգմանութեան վարժութիւնները ընիկ դասատուներու խնամքին տակ։

Ջութակահարութեան կանոնաւոր դաս պիտի տրուի փափաքող աշակերտներուն, տարեկան 2 օսմ. ոսկիի յաւելուածական վճարումով։

Վարժարանիս պարտէզին կցուեցան վերջերս ընդարձակ գետիններ, որոնք նոր դիւրութիւններ պիտի տան աշակերտներուն՝ զբօսանքի ժամերը աւելի հաճելի ընելու։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Ռ. Ռ. Բիթի, Պայպըլ-Հաուս, Կ. Պոլիս, կամ վարժարանիս Տնօրէն Տր. Ռ. Չէյմպըրսի, նամակները ուղղելով Պայպըլ-Հաուս։ 834 1—15

ԱԶԴ
ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ազգ. Կեդրոնական վարժարանի խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 2 Բշ. օր։ Այն ծնողքները եւ պաշտպանները որոնք կը փափաքին իրենց զաւակները ղրկել Կեդր. վարժարան, կը հրաւիրուին, ամէն օր, մինչեւ կէս օր, դիմել վարժարանին ընդհ. հսկող Գառնիկ էֆ. Բարունակեանի, արձանագրուելու եւ ընդունելու համար մուտի քննութեանց ծրագիրը։

Մուտի քննութիւնները պիտի կատարուին գրաւոր կերպով, յառաջիկայ օգոստոս 27 Դշ. եւ 28 Դշ. օրերը։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ատենադպիր — Ատենապետ
Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ — ՅԱԿՈԲ ԼՍԱՃԵԱՆ
Ղալաթիա, 26 Յունիս 1902 832 2—6

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ
1893ի Բրիորիթէ Թէմպէքի 4 % փոխառութեան պարտաթուղթերուն
1,000,010 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ
19րդ վիճակահանութիւն, 1/14 յուլիս, 1902
Կատարուած 2/15 յուլիս 1902

176– 200 4551– 4575 13451–13475
15676–15700 16101–16125 18051–18075
18576–18600 23056–23080 26456–26480
32731–32755 43381–43405 44106–44130
44431–44455

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ, 1852
Տէր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԴԱՐԵԶՐԱՏԱՆ ՎԵՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(ճիշդ Զուլուֆեանց դէմը)

Ամենաստատուն ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ ագործիներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

[illegible]
Էրզրում, Կ. Պոլիս 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ հաւանաբար ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոնց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիս ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անոր ի հաւաստած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ [illegible]
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ԻԼԱՆ
Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթինտէն

Տախիլէ Նէզարէթը ագլամըլըա չիւպէպաթըընըն սէնէի հալիյէ մէվսիմը չիթալըէսինտէ իհրազ օլունմագ իւզրէ միւպայաանա լիւզում կէօրիւլէն եւզ սէքսէն չէքի կիւրկէն ստունըըլա եէսի պին քիլօ Րումէլի չըմէնտըֆէր քէօմիւրի մէվգըի միւնագասայա գօնուլաճաղընտան իթասընա թալիփ օլանլարըն նիւմունէ վէ շէրաթնինի կէօրմէք վէ տահա զիյատէ թաֆսիլաթ ալմագ իչիւն էվվէլ էմրտէ եւզտէ օն հիսաըըլա թէէմինաթը նագտիյէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըը Մուգավէլաթ մուհարրիրլիկինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիյէլէրինի համիլէն ճումատան մաատա պէհէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի Մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։
Ֆի 4 Թէմուզ սէնէ 318 835

ԿՈՒՐԾՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ՍԻՐՕ Տ'ԻՊՕՖՕՍՖԻԹ ՏԸ ՇՕ

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿԵՐ. դեղագործ

SIROP D'HYPOPHOSPHITE DE CHAUX
DE GRIMAULT & Cie

Բոլոր բժիշկաց կողմէ յանձնարարուած է և կատարելապէս կը բուժէ ցնցուղի և թոքի հիւանդութիւնները. նոյնպէս հարբուխները, ցնցղատապերը եւն. թոքախտաւորներու թոքերուն այտուցները կ'սպիացնէ և կը վանէ յարատեւ հազերն, որք հիւանդներուն յուսահատութիւն կը պատճառեն: Իր ազդեցութեամբ գիշերային քրտինքները կը դադրին, ախորժակը կ'աւելնայ և հիւանդը շուտով կ'առողջանայ:

ՓԱՐԻԶ, 8, Վիվիէն փողոց
եւ բոլոր դեղարանաց մէջ

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորապէս աշխատելուն կ'օգնէ: Այս Ֆօսֆօրը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆօրը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի: Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի:

Կորսուած Ֆօսֆօրը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն դօ տցնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ: Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ վէրծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն: Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամենէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով:

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ դրամը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը: 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000:

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տեղեկական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի ձեռնտու և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, բնակութեան, ճամբորդութեան, մահուան պատճառներուն և պատերազմի, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի առթիւ: Տեղեկական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետադարձ ապահովագինին հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետամնաց ապահովագինները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւունց կորուստ չկայ: Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները:

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է: Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել:

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

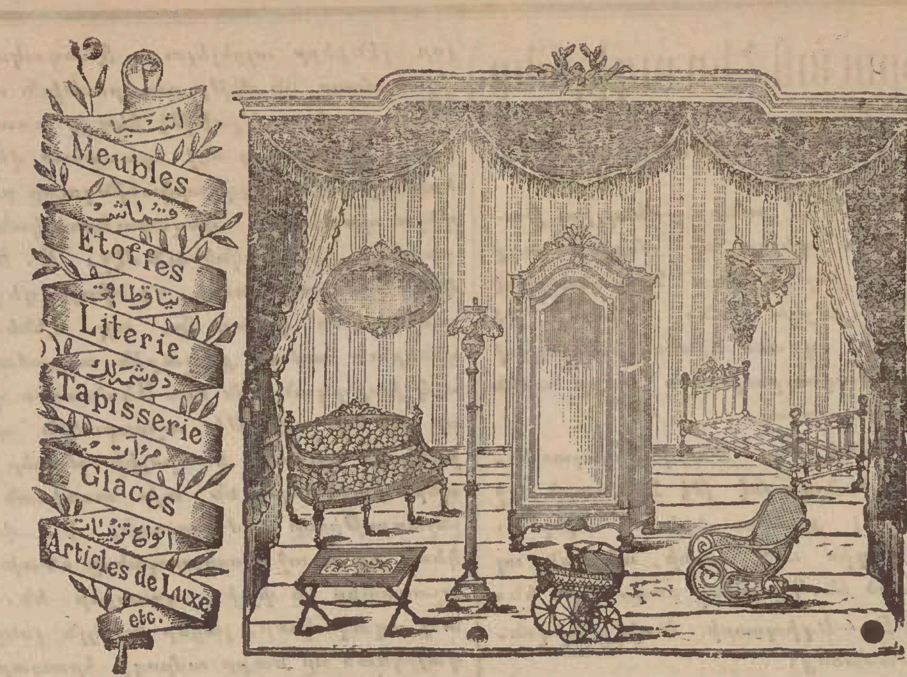

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Բերա, Գաբրիսան փողոց, թաղապետութեան շէնքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց: Ամերիկեան կարասիներ: Իտալիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում): Ամբողջական կահաւորում տուներու, պաղատներու, գրասենեակներու, եայլն:

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 5—52

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Գարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. նամակատան դէմը:

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօխ
Մաքրուճճըլար, Զարչըլը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի: 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Էլընդսէկ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Գրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3725	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօֆիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիփսօ	1337	Էրատօ	1841	Գէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Գօլփինօ	2307	Օթէլլօ	1637	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Գօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքագօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէփանտօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Գիթանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տալսօ շոգենաւը, նաւապետ Ռիքըրբին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:

Թօֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՏՈՔԹՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բէրա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Թ.): Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալքաս: Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ:

Աղքատաց ձրի 490

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Զբաղումներս ստիպած էին զիս նստակեաց կեանք վարել, որուն հետեւանօք ամէն օր կը տառապէի ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ու ՊԱՍՈՒՐԷ: Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթննային, ստամոքսս կը խառնուէր և օր մը հանգիստ չունէի. Պասուրէն գոյացած պուճաները մանաւանդ միշտ կը խլխլային: Բժշկի մը յանձնարարութեամբ ՏՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ գործածելէս քիչ յետոյ ստամոքսս հանգստացաւ, գլխուս ցաւերը անցան. պնդութիւնը աստիճանաբար բժշկուեցաւ և ոչ Պասուրէն և ոչ պուճաներէն հետք չմնաց, և հիմայ Տքդ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերուն շնորհիւ կատարելապէս առողջ կ'ապրիմ:

Ֆրանսա Սէն Լօան գաւառին կառավարիչ. ԱԼՖՐԷՏՕ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարման են, պնդութեան, պասուրի և անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւանդութեանց. կանոնաւորաբար գործածուելով, ստամոքսն ու աղիքները կը զօրացնեն ու մարսողութիւնը կը դիւրացնեն, կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: 479

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արքժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պաստոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Պավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը
600

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Փօրթոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք:

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քէանօբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւբէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
149 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ:

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIER-ի ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, համբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23: Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ:

Ոսկի շքադրամ 1900ի Բարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին: Մթերանոց Մէզիքի և Ընկ.:

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր գնահատողները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէրի Ընկերութեանը բարձր 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ տրուած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ: Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Տէքէի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց:

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին առջեւ. Թրամվէյի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիօնին դիմաց թիւ 13:

ՍԿԻՒՏԱՐ Չարշը Պոյու:

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

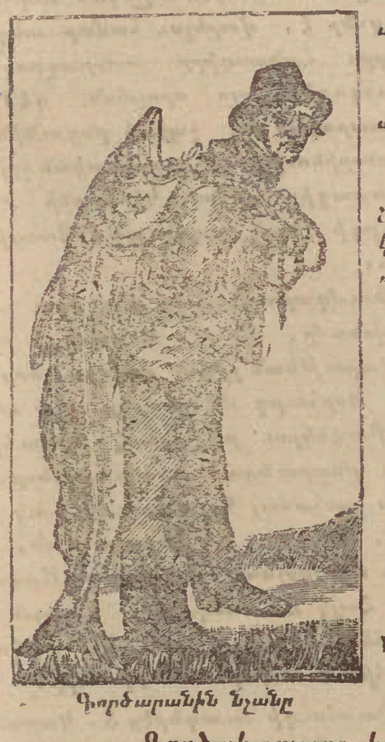

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար:

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է հիբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ ի հետ խառնուած: Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն: Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾՈՒԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սքրաֆա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՌԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Երթեւեկութիւններ

Գշ. 2/15 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դշ. 3/16 Իզմիր, Բիրէ. Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ ճաղորդակցելով Աղեքսանդրիաէն (Բօրդ-Սայիտ, Եաֆա. Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ:
Եշ. 4/17 Սէվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Ուր. 5/18 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ.
Շբ. 6/19 Տարտանէլ, Այնորօզ, Սէլանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բօռդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յուլիս 21ին Սիռֆասի, Անտ. եկերքէն,

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յուլիս 22ին Սիռֆասի, ուղ. Մարսիլիա: Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար:

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Ֆնտըքլըի վրայ: 516 ՔԹ. ՅՈՒԼԳՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ուրբ. ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ:

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրբիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէպպօ	2181
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

Արտօնատէր ՁԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՆՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ.34 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ.36 խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ.31 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ.33 խառն Իրկն. ժ.	վ.
10	55	7	45	մկն. Գարաքէօյ Կամուրջ ժմն.	3	50	11	40
11	20	8	10	ժմն. Հայտար Փաշա մկն.	3	25	11	15
11	45	8	27	մկն. ժմն.	3	12	10	58
12	50	9	40	ժմն. Բէնտիք կն.	1	58	9	44
1	—	9	50	մկն. մն.	1	43	9	30
1	22	10	15	» Թուզլա »	1	23	9	8
1	43	10	40	» Կէյպզէ »	1	2	8	48
2	8	11	2	» Տիլ Իսքէլէսի »	12	33	8	15
2	19	11	13	» Թավշանճըլ »	12	19	8	4
2	40	11	34	» Հէրէքէ »	12	8	7	52
3	1	11	54	» Եարըմճա »	11	41	7	25
3	15	12	7	» Թիւթիւն Չիֆթլիք »	11	29	7	10
3	27	12	21	» Տէրինճէ »	11	18	6	59
3	42	12	35	ժմն. Իզմիտ մկն.	11	—	6	43
4	7	—	—	մկն. ժմն.	—	—	6	18
4	41			» Պէօյիւք Տէրպէնտ »			5	42
5	14			» Սապանճա »			5	12
5	41			» Համիտիէ »			4	54
6	28			» Կէյվէ »			3	58
6	54			» Աք Հիսար »			3	32
7	29			» Մէքէճէ »			3	3
7	59			» Լէֆքէ »			2	29
8	37			» Վէզիր Խան »			1	51
9	20			ժմն. Պիլէճիք մկն.			1	10
9	35			մկն. ժմն.			1	—
10	45			» Գարաքէօյ »			12	10
11	29			» Պօզիւյիւք »			11	34
12	22			» Ին Էօնիւ »			10	57
12	54			» Չուքուր Հիսար »			10	24
1	35			ժմն. Էսկի Շէհր մկն.			9	45
երկն.							առ.	

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ.222 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ.221 խառն Իրկն. ժ.	վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմն.	1	25
11	7	» Կէօքճէ Գըզըք »	12	45
12	5	» Սապօնճը Բունար »	12	3
12	59	» Ալայունտ »	11	7
1	41	» Չէքիւրլէր »	10	23
2	37	» Տէօյէր »	9	35
3	6	» Իհսանիյէ »	8	50
3	30	» Համամ »	8	23
3	44	» Կազլիկէօլ Համամ »	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7	43
5	11	» Պէօյիւք Չօպանլար »	6	50
6	6	» Չայ »	6	3
6	51	» Իսհագլու »	5	10
7	15	» Նասսիան »	4	45
7	46	» Աք Չէհիր »	4	23
8	18	» Ազալի քէօյ »	3	43
9	—	» Ջավուշճը քէօյ »	3	5
9	38	» Իլկին »	2	33
10	25	» Գատըն-Խանը »	1	39
11	20	» Սէրայ-Ինի »	12	57
11	52	» Մէյտան »	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը »	11	12
1	30	ժմն. Գոնիա մկն.	10	30
երկն.			առ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ.122 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ.121 խառն Իրիկն. ժ.	վ.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմն.	10	—
12	44	» Աք Պունար »	9	18
1	24	» Ալըճը Քէօյ »	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախըր »	7	58
3	9	» Սարիքէօյ »	7	1
3	58	» Պիչէր »	6	4
4	35	» Սաքըլէր »	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	—
6	3	» Պօլաթլը »	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ »	2	49
8	15	» Սինճան Քէօյ »	1	47
9	—	ժմն. Էնկիւրիւ մկն.	1	—
երկն.			առ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ.322 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ.324 խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ.321 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ.323 խառն Իրկն. ժ.	վ.
1	5	11	15	մկն. Ալայունտ ժմն.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմն. Քէօթահեա մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ.426 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ.425 խառն Առտու ժ.	վ.
5	56	մկն. Համիտիէ ժմն.	4	35
6	14	ժմն. Ատա-Բազար մկն.	4	17